

**UNIVERZITA
JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA**

Bakalářské/ kombinované studium

2012 – 2015

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Žák Zbyněk

Porozvodové uspořádání výchovy dětí – Střídavá péče

Pečky 2015

Vedoucí bakalářské práce:

JUDr. Lenka Papíková

JAN AMOS KOMENSKY

UNIVERSITY PRAGUE

Bachelor / Combined (Part time) Studies

2012 – 2015

BACHELOR THESIS

Žák Zbyněk

**Post-divorce arrangement of the upbringing of children – The
alternate care**

Pečky 2015

The Bachelor Thesis Work Supervisor:

JUDr. Lenka Papíková

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci s názvem **Porozvodové uspořádání výchovy dětí – Strídavá péče**, napsal samostatně za použití citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů a moje práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

Zbyněk Žák

Podpis: _____

V Pečkách, dne 5. 2. 2015

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji všem, kteří se podíleli na zpracování mé Bakalářské práce.

Zejména bych chtěl poděkovat vedoucí této práce, paní JUDr. Lence Papíkové, za cenné rady, připomínky a odborné vedení a paní Mgr. Monice Baštové za odbornou pomoc při zpracování této práce.

Anotace

Bakalářská práce s názvem „Porozvodové uspořádání výchovy dětí – Střídavá péče“ je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou.

Teoretická část se zabývá charakteristikou a druhy porozvodového uspořádání, podrobněji popisuje péči výhradní, její výhody a nevýhody. Dále se detailněji zabývá střídavou výchovou, její definicí, legislativou, pozitivy a negativy a také aspekty a podmínkami fungováním této péče.

V praktické části jsou kladeny otázky, které mají za úkol zjistit názor respondentů na problematiku střídavé péče, a to formou ankety. Tyto otázky jsou zaměřeny na skupinu mužů a žen a mají za úkol zjistit rozdílnost v názorech těchto dvou skupin. V další, praktické části jsou popsány výsledky výzkumů a studií renomovaných odborníků v oblasti střídavé péče.

Tyto výsledky jsou dále vyhodnoceny a srovnány s výsledky obou skupin respondentů.

Cílem této práce je zjistit, zda je střídavá péče tou nejvhodnější variantou výchovy dětí po rozvodu a samozřejmě vysvětlit a nastínit celou problematiku široké veřejnosti.

Klíčové pojmy

Porozvodové uspořádání výchovy dětí, střídavá výchova, nevýhody střídavé výchovy, výhody střídavé výchovy, studie o střídavé výchově.

Annotation

This bachelor thesis called „Post-divorce arrangements of the upbringing of children - The alternate care" consists of two parts: the theoretical one and the practical one.

The theoretical part deals with the characteristics and types of post-divorce arrangement, it describes the exclusive care in more details and its advantages and disadvantages. Further it deals with the alternate upbringing, its definition, legislation, positives and negatives, as well as aspects and conditions of executing this care.

In the practical part the questions are asked targeting to ascertain the opinion on the issue of the alternate care, in the form of a public inquiry. These questions are focused on a group of men and women and are designed to detect differences in the views of these two groups. In the next practical part the results of research and studies of renowned experts in the field of alternate care are described. These results are then evaluated and compared with the results of both groups of respondents.

The aim of this work is to determine whether the alternate care is the most appropriate option of upbringing of children after divorce and of course to explain and outline the whole issue to the general public.

Key Words

Post-divorce arrangements of the upbringing of children, alternate care, disadvantage alternate care, advantage alternate care, study of alternate care.

Obsah

1. Úvod	8
2. Teoretická část	10
2.1 Porozvodové uspořádání výchovy dětí	10
2.2 Rozdělení péče o dítě po rozvodu	13
2.3 Střídavá výchova	16
2.3.1 Legislativa z pohledu střídavé výchovy	16
2.3.2 Definice střídavé výchovy	19
2.3.3 Podmínky fungování střídavé výchovy	20
2.4 Výhody střídavé výchovy.....	24
2.5 Nevýhody střídavé výchovy	26
3. Praktická část	30
3.1 Cíl výzkumu	30
3.2 Metoda výzkumu, jeho realizace a interpretace	32
3.3 Dílčí závěry	50
4. Studie o střídavé výchově	52
5. Závěr	55
Seznam použité literatury	60
Internetové zdroje	61
Seznam tabulek.....	62
Seznam grafů	63
Seznam příloh	64

1. Úvod

Téma bakalářské práce s názvem „Porozvodové uspořádání výchovy dětí - Střídavá péče,“ je vybráno především z toho důvodu, že se jedná o velmi aktuální, v poslední době stále častěji skloňovaným tématem. Střídavá výchova přináší všem aktérům nejenom spousty pozitiv, ale také určitá negativa. Proto je rozdílnost názoru o vhodnosti či nevhodnosti této formy výchovy výrazná. Autor této práce, a řada renomovaných odborníků, se domnívá, že tato forma výchovy může mít veliký význam pro správný vývoj dítěte po rozvodu jejich rodičů a také, že se jedná o nejvhodnější porozvodové uspořádání ve výchově dětí. Nejenom z tohoto důvodu si střídavá výchova zaslouží podrobnější popis a bližší seznámení. Dalším důvodem volby tohoto tématu je praktikování střídavé výchovy v nejbližším okolí autora, tudíž jsou zde promítnuty i osobní zkušenosti s touto problematikou. Veškeré informace získané z této práce mohou přinést jiný pohled na toto porozvodové uspořádání a vyřešit otázku, jaká forma výchovy je pro dítě nejvhodnější po rozchodu jeho rodičů.

Podle statistik se v posledních letech v České republice rozvádí v průměru něco kolem 30 ti tisíc manželství. Přibližně dvě třetiny z nich jsou manželství s dětmi a jedna třetina jsou manželství bezdětná. Pakliže vezmeme v potaz, že na jednu rodinu vychází průměrně 1,6 nezletilého dítěte, tak reálný odhad traumatizovaných osob po rozvodu včetně dětí je něco kolem 90 000 – 100 000 ročně.¹ Ať už jsou důvody těchto rozhodů jakékoliv, vždy jsou velkým psychickým zásahem nejen pro samotné aktéry, ale i pro ostatní zúčastněné, převážně nezletilé děti. Rodiče se v takových situacích musí vypořádat nejenom se změnou své finanční situace, rodinného zázemí, v některých případech i se změnou partnera, ale hlavně pozměněnou odpovědností za výchovu dětí, které jsou na nich závislé.

Rozvod a následné upřádnání ve výchově dětí je jedním z nejvýraznějších sociálních problémů dnešní doby, který způsobuje bolest nejenom členům rodiny, blízkému okolí, ale hlavně a převážně jsou rozvodem postiženy děti. K minimalizaci negativních dopadů na samotné děti je třeba zvládnutí několika úkonů. Jedním z nejdůležitějších je stanovit, který z rodičů má lepší výchovné předpoklady. Většinou se předurčuje svěřením dítěte do výhradní

---

¹NOVÁK, Tomáš. *Střídavá péče o dítě: zájem dítěte především*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2013, s. 15.

výchovy jednoho z rodičů. V případě, že jsou oba rodiče schopni se na výchově svých dětí podílet společně, se volí svěřením dítěte do společné či střídavé péče.²

Zvýšený zájem o tuto problematiku se zaznamenává kolem roku 2010, kdy se v Poslanecké sněmovně připravovala novela Zákona o rodině, která mimo jiné prosazovala střídavou péči jako jednu ze standardních forem porozvodové péče o dítě. Tato novela měla nejenom své zastánce, ale i odpůrce z řad odborníků a laické veřejnosti. V lednu 2011 se začaly objevovat i protinávrhy z řad oponentů, kteří tuto formu péče zavrhnou. Tato část práce má nejenom nastínit pozitivní a negativní přínos této formy výchovy, ale také dát podklady k vytvoření vlastního názoru veřejnosti na danou problematiku.

V další, praktické části této bakalářské práce bude zmíněn již tolik skloňovaný výraz „Zájem dítěte“ a také několik dalších otázek, které přímo souvisí s touto tematikou. Je třeba si položit několik z nich. Co je vlastně zájmem dítěte? Každý z příznivců této formy péče řekne, že hlavním zájmem dítěte je mít oba rodiče, pravidelný styk s nimi a výchova nejenom matky, ale i otce. Odpůrce argumentuje, že hlavním zájmem dítěte je mít vlastní domov. Ovšem kde je pravda? Jsou tyto argumenty správné? Nebo je snad pravda někde mezi nimi? Není spíše zájem dítěte v pozadí a do popředí se dostává zájem rodičů? Z těchto otázek budou následně vycházet hypotézy, které by měly být oslovenými respondenty potvrzeny, popřípadě vyvráceny. Hlavním úkolem bude zjistit postoj, informovanost a názor veřejnosti k tomuto problému.

V další části praktické práce, bude řešeno několik nejčastějších otázek, které se v porozvodovém uspořádání ve výchově dětí vyskytují a přímo souvisí se střídavou péčí. Průzkum bude realizován formou ankety, která nám zjistí informovanost a názorovost široké veřejnosti na dané téma.

Poslední část této práce bude věnována studiím, které již v této souvislosti byly provedeny a výsledky těchto studií a výzkumů budou srovnány s názory respondentů.

Rozvod rodičů je bezesporu jedna z nejhrošších událostí v rodině. Tato situace dokáže poznamenat nejenom dospělého člověka, ale hlavně děti a to z dlouhodobého hlediska. Někdy však není jiného východiska a rodiče i přes veškerou snahu jdou od sebe. Proto je důležité, aby nastalá situace byla co nejšetnější k dětem a samotné dítě mělo možnost a právo styku s oběma rodiči. Dítě potřebuje výchovu nejenom matky, ale i otce a právě toto mu umožňuje střídavá péče jako jedna z forem výchovy dítěte po rozvodu rodičů.

---

² BAKALÁŘ, E., a kol. *Rozvodová tematika a moderní psychologie*. Praha: Karolinum, 2006, s. 1-124.

2. Teoretická část

2.1 Porozvodové uspořádání výchovy dětí

Uspořádat porozvodovou péči o děti je prakticky nejdůležitější a zároveň jeden z nejtěžších úkolů pro rozvádějící se rodiče. Je však velmi nutné zvolit správnou formu péče. Pakliže jsou oba rodiče schopni jednat konstruktivně a na péči se dohodnou, stačí pak jen tuto dohodu nechat potvrdit soudem, který zpravidla ve většině případů vyhoví. Je však mnoho rozvádějících se párů, které nejsou schopny se dohodnout a pak je jen na soudu, do jaké formy péče budou děti svěřeny. Ať už jsou oba rodiče schopni se na péči o své děti dohodnout, nebo za ně tuto problematiku řeší soud, je rozhodně nutné vědět, jaké formy a možnosti péče nám právní řád nabízí. Vždyť mnoho rozvádějících se rodičů ani netuší, že je mnohem více možností, jak upravit poměry k nezletilým dětem. Kromě tradiční, výhradní péče, kdy o dítě pečuje výhradně jeden z rodičů, se nabízí i další formy výchovy dětí, v poslední době stále častěji skloňovaná péče střídavá. V praxi můžeme tedy rozlišit tři hlavní uspořádání: „výhradní péče matky a „navštěvujícího“ otce, péči otce s „navštěvující matkou“ a společnou (střídavou) péči, kdy dítě pobývá střídavě v péči matky a otce.“³

Názory na porozvodové uspořádání péče o děti se v posledních letech často měnily. V minulých letech bylo ve většině případů svěřováno dítě do výhradní péče jednoho z rodičů, a to v naprosté většině matce. Nicméně názor na po rozvodové řešení péče o dítě se v několika posledních letech rapidně mění. Již empirické výzkumy renomovaných odborníků, jako jsou například Kelly a Warshak, před několika lety odmítli presumpci „tender years“, tj., „že všechny děti patří do výhradní výchovy matky, s výjimkou případů, kdy matka byla shledána výjimečně nezpůsobilou.“⁴ Výsledky výzkumů v této době vedly k poznatkům, že děti jsou mnohem lépe adaptovány do rodin rozvedených rodičů, pokud neztratí možnost pravidelného styku s nimi.

Zatímco v poválečné době převládal názor, že zejména malé děti mají být svěřovány do výhradní péče matky a otcové neměli velkou naději na svěření, tak kolem osmdesátých let se od tohoto názoru začalo ustupovat. Hlavním kritériem pro svěření do péče, přestalo být

---

³ PAVLÁT, Josef. Porozvodové uspořádání: AFTER DIVORCE ARRANGEMENT. *Česká a slovenská psychiatrie* [online]. 2012, č. 2, s. 88 [cit. 2014-10-25]. DOI: ISSN 1212-0383. Dostupné z: <http://www.cspychiatr.cz/detail.php?stat=787>

⁴ BAKALÁŘ, Eduard, Daniel NOVÁK a Richard Ades WARSHAK. *Slyšení nezletilého dítěte před opatrovnickým soudem: (tři studie problému)*. 1. vyd. Praha: Triton, 2008, s. 28.

pohlaví rodiče, ale schopnost starat se o něj. Začal se zastávat názor „pro dítě to nejlepší a vše v zájmu dítěte“. Tento koncept se stal známým jako *presumpce „pro dítě to nejlepší.“*⁵ Z toho důvodu začala vzrůstat popularita společné péče. Ustanovením jen jednoho z rodičů opatrovníkem a druhého jen jako návštěvníkem se začalo považovat za nerovnoprávné. Je ovšem důležité říct, že snahy o „zrovnoprávnění mužů a žen“ ve výchově vedou k velmi těžkým a složitým soudním sporům a těžkému postižení zúčastněných stran, převážně dětí. Proto se zde začaly vyskytovat argumenty z řad odpůrců těchto nových forem výchovy, které by neměly zůstat bez povšimnutí.⁶

Při rozhodování o tom, jaké uspořádání zvolit, je třeba brát v úvahu následující skutečnosti.

- **Vzájemný vztah dětí a rodičů:**

U malých dětí do tří let se doporučuje svěřením do péče primárního pečovatele, tedy rodiče, který doposud převážně pečoval o dítě a zajišťoval každodenní péči. Mezi primárním pečovatelem a dítětem panuje pevná vazba, která je jednou z hlavních podmínek pro další příznivý vývoj dítěte. Ve většině případů je právě matka, která o dítě pečuje od samého počátku jeho života, proto se z pravidla děti v tomto věku svěřují do její péče. Přesto se mezi zastánci střídavé péče objevuje názor, že i dítě do tří let může být svěřeno do střídavé formy výchovy. Ovšem takový názor nemá podporu odborníků, a to z důvodu toho, že si dítě k oběma rodičům vytváří vztah právě až kolem třetího roku života.

- **Schopnost rodiče poskytnout dítěti adekvátní péči:**

Důležité je vzít v úvahu zdravotní stav rodiče, případné zneužívání návykových látek, zkušenosti a dovednosti v péči o dítě. Mimo jiné je třeba zvážit překážky adekvátní péče, možnosti zanedbávání a podobně. Dalším faktorem jsou i materiální předpoklady, možnost zabezpečení, stav domácnosti a ekonomické možnosti rodiče.

---

⁵ PAVLÁT, Josef. Porozvodové uspořádání: AFTER DIVORCE ARRANGEMENT. *Česká a slovenská psychiatrie* [online]. 2012, č. 2, s. 89 [cit. 2014-10-25]. DOI: ISSN 1212-0383. Dostupné z: <http://www.cspychiatr.cz/detail.php?stat=787>

⁶ PAVLÁT, Josef. Porozvodové uspořádání: AFTER DIVORCE ARRANGEMENT. *Česká a slovenská psychiatrie* [online]. 2012, č. 2, s. 88-92 [cit. 2014-10-25]. DOI: ISSN 1212-0383. Dostupné z: <http://www.cspychiatr.cz/detail.php?stat=787>

- **Životní styl, adekvátnost jeho chování:**

Je nezbytně nutné, aby rodič, kterému je dítě svěřeno, měl zázemí ve své širší rodině, nemařil styky s rodinou bývalého partnera, a aby byl správně sociálně a pracovně adaptovaný.

- **Přání dítěte:**

Není všeobecně stanoveno, do jaké míry lze přikládat váhu rozhodnutí na základě přání dítěte. Dítě není schopno objektivně posoudit, který z rodičů je pro něj vhodnějším kandidátem, neví v určitém věku, který rodič pro něj dělá maximum pro jeho správnou výchovu. Obecně však lze říct, že přáním starších dětí se přikládá větší váha, a to hlavně z důvodu možnosti a schopnosti tyto argumenty zdůvodnit.⁷

---

⁷ PAVLÁT, Josef. Porozvodové uspořádání: AFTER DIVORCE ARRANGEMENT. *Česká a slovenská psychiatrie* [online]. 2012, č. 2, s. 88-92 [cit. 2014-10-25]. DOI: ISSN 1212-0383. Dostupné z: <http://www.cspychiatr.cz/detail.php?stat=787>

2.2 Rozdělení péče o dítě po rozvodu

Péči o dítě po rozvodu lze dělit do dvou základních skupin, podle poměru, v jakém se rodiče o své dítě starají. Jedná se buď o výhradní výchovu matky či otce a „navštěvujícího druhého rodiče,“ nebo o společnou či střídavou výchovu obou rodičů.

- **Výhradní výchova**

Výhradní péče byla do nedávna prakticky jedinou formou úpravy poměrů nezletilých dětí. Až do roku 1998, kdy byl zaveden institut společné a střídavé péče, bylo v drtivé většině případů nezletilé dítě svěřeno do péče matky. Otcům bylo dítě svěřováno pouze tehdy, kdy matka nejevila zájem, případně nebyla schopna se o dítě starat.

Warshak uvádí, že „v devíti z desíti rozvedených rodin jsou to ženy, jimž je svěřena výhradní zodpovědnost za celodenní péči o děti a dále všechna významnější rozhodnutí, která se děti týkají.“⁸ Na této skutečnosti se ani po roce 1998 příliš nezměnilo. Bylo to způsobeno pramalou informovaností veřejnosti o dalších možnostech výchovy. Teprve až kolem roku 2002 trend výhradní péče začal ustupovat a prolomil hranici 90 ti procent (89,38%) a o deset let později hranici 87%. Podíl dětí ve výhradní péči tedy ustupuje velmi pomalu, ale lze předpokládat, že tato čísla se rapidně změní po roce 2013. V tomto roce vyšla v platnost novela Zákona o rodině, která dává větší šance dalším formám výchovy.⁹

Výhradní výchova, nebo také výhradní péče, je takový stav, kdy je dítě svěřeno do péče pouze jednoho z rodičů a druhý rodič má určité vymezení společného času s dítětem. Standardní model návštěvy dítěte u nás je stanoven na jeden víkend za čtrnáct dní. Vzhledem k tomu, že děti potřebují výchovu a styk s oběma rodiči, je pro ně takové odloučení velmi dlouhé a trýznivé. „Nechat děti čekat třináct dní, než uvidí jednoho ze svých rodičů, a opakovat tuto trýznivou proceduru dvakrát měsíčně po celou dobu jejich dětství, je podle mého názoru kruté.“¹⁰

---

⁸ WARSHAK, Richard Ades. *Revoluce v porozvodové péči o děti*. Vyd. 1. Praha: Portál, 1996, s. 12. Rádci pro život.

⁹ PAVLÁT, Josef. Porozvodové uspořádání: AFTER DIVORCE ARRANGEMENT. *Česká a slovenská psychiatrie* [online]. 2012, č. 2, s. 88-92 [cit. 2014-10-25]. DOI: ISSN 1212-0383. Dostupné z: <http://www.cspychiatr.cz/detail.php?stat=787>

¹⁰ WARSHAK, Richard Ades. *Revoluce v porozvodové péči o děti*. Vyd. 1. Praha: Portál, 1996, s. 57. Rádci pro život.

Při srovnání nezletilých dětí, které byly ve výhradní péči matky s výhradní péčí otce, Warshak zjistil, že není důvod upřednostňovat matky ve výchově svých dětí před výchovou otců. „*Psychické zdraví průměrného dítěte z výhradní péče otce bylo srovnatelné s průměrným dítětem z výhradní péče matky. Jako skupina neměly děti ve výhradní péči otce ani více, ani méně problémů než děti ve výhradní péči matky*“.¹¹ Takové tvrzení je naprosto revoluční a v této problematice utvrzuje názor, že v žádném případě není důvod k diskriminaci otců ve výchově dětí před matkami. Navíc bylo zjištěno, že „*typický otec s výhradní péčí o děti si vede stejně dobře jako typická matka ve stejné roli*“.¹²

Pozitiva a negativa výhradní výchovy

Jaké jsou tedy pozitivní a negativní přínosy této formy porozvodové péče? Prakticky lze říct, že tyto přínosy jsou pro oba rodiče naprosto stejné. Warshak uvádí několik z nich:

Mezi hlavní pozitiva výhradní výchovy patří pravidelný, denní kontakt s dětmi, vytvoření hlubšího a smysluplnějšího vztahu s nimi, radost z úspěchů, které děti dosáhnou a uspokojení, které vyplývá z poskytnutí pomoci dětem, při stresových či jiných událostech. Další, neméně důležitou výhodou výhradní výchovy je to, že má rodič větší vliv a možnost rozhodovat o podstatných věcech, které souvisí s výchovou a životem dětí. Odpadá i pocit ztráty vyplývající z toho, že by dítě mělo žít jinde. V neposlední řadě se posiluje sebeúcta a identita rodiče.

Mezi negativa výhradní péče patří zejména rozpor mezi pracovními povinnostmi a zodpovědností, související s péčí o dítě. Dále se zde projevuje nepříznivý postoj kolegů a nadřízených. Rodič, který má dítě ve výhradní péči, disponuje podstatně méně časem, je nucen dělat spousty věcí najednou a následně mu nezůstává tolik času, který dítě vyžaduje. Takový rodič pak zcela logicky méně pozorně naslouchá svému dítěti. V souvislosti s časem se projevuje i omezení v osobním a společenském životě. Velmi častým jevem je i větší míra stresu.¹³

Ať už je dítě svěřeno do výhradní péče matce nebo otci, vždy je to pro něj velkým citovým zásahem a je postiženo hlavně ztrátou plnohodnotného vztahu s druhým rodičem. Ve

---

¹¹ WARSHAK, Richard Ades. *Revoluce v porozvodové péči o děti*. Vyd. 1. Praha: Portál, 1996, s. 117. Rádci pro život.

¹² WARSHAK, Richard Ades. *Revoluce v porozvodové péči o děti*. Vyd. 1. Praha: Portál, 1996, s. 119. Rádci pro život.

¹³ WARSHAK, Richard Ades. *Revoluce v porozvodové péči o děti*. Vyd. 1. Praha: Portál, 1996, s. 73-90. Rádci pro život.

většinou případů ztrácí dítě kontakt právě s otcem. V České republice bylo evidováno ročně kolem třiceti tisíc dětí, potýkajících se s rozvodem. Zhruba 90% z nich bylo svěřeno do výhradní péče matky, pouhých 10% do péče otců případně do péče třetí osoby. Zde je naprosto evidentní znevýhodňování otců před matkami.¹⁴

- **Společná výchova**

Společná péče nastává v situaci, kdy ani jeden z rodičů neztrácí práva rozhodovat o dítěti po rozvodu, a to i přesto, že dítě žije trvale pouze s jedním z nich. V praxi to znamená, že je dítě soudem svěřeno do výchovy jednoho z rodičů, nicméně poměry dítěte zůstávají nezměněny a jsou stejné jako před rozvodem. Soud tudíž nerozhoduje o společné výchově, ale schvaluje pouze dohodu rodičů. Samozřejmě i zde platí pravidlo, že rozhodnutí musí být především v zájmu dítěte. Tato forma přichází v úvahu u starších dětí, převážně ve věku před dosažením zletilosti. Je velmi podobná péči střídavé jen s rozdílem, že v této formě nejsou soudem pevně stanoveny termíny střídání. O dítě se rodiče střídají po vzájemné domluvě a dle potřeb, kdy mohou o dítě pečovat. Předpokladem správného fungování je nutnost se s druhým rodičem umět domluvit a shodnout.

Střídavá péče je jedna z forem uspořádání poměrů k nezletilému po rozvodu rodičů. Jedná se o situaci, kdy oba rodiče žijí odděleně a o své dítě se starají v pravidelných intervalech. Cílem této péče je, aby děti měly možnost rozvíjet vztahy s oběma rodiči zároveň a také měly možnost pravidelného kontaktu s nimi. Následující kapitola podrobněji pojednává o problematice střídavé péče, jako jednu z „nejmladších“ možností výchovy dětí po rozvodu rodičů.

---

¹⁴ BAKALÁŘ, E., a kol. *Rozvodová tematika a moderní psychologie*. Praha: Karolinum, 2006, s. 1-124.

2.3 Střídavá výchova

V této části práce je podrobněji rozebrána střídavá péče, jako jedna z možností porozvodového uspořádání výchovy dětí, která je v České republice dostupná od roku 1998, kdy byl zaveden institut společné a střídavé péče. Do této doby mohl mít rodičovskou zodpovědnost pouze ten rodič, kterému bylo dítě svěřeno do péče. Od konce devadesátých let se počet dětí, svěřených do střídavé péče pomalu zvyšoval. V roce 2005 bylo takto svěřeno 432 dětí, roku 2006 jich bylo 542, rok 2007 přinesl 621 případů. V roce 2008 to bylo již 659 a rok následující 711 dětí, které soud svěřil do střídavé péče obou rodičů.¹⁵ V současné době je tento počet dětí svěřených do této formy péče opět vyšší a samozřejmě má toto číslo i nadále vzrůstající tendenci. Tento růst byl zapříčiněn nejenom vznikem nového institutu, přijetí nových zákonů, ale samozřejmě i růstem rozvodovosti, který je v současné době kolem třiceti tisíc.

2.3.1 Legislativa z pohledu střídavé výchovy

Institut střídavé péče, který byl zaveden do české legislativy v roce 1998, novelizací Zákona o rodině, stanovuje možnost svěřit dítě do společné či střídavé výchovy. Soud v takovém případě určí střídavou péči rozsudkem, vymezí práva a povinnosti rodičů a stanoví intervaly střídání. V samotném zákoně není stanoven rytmus střídání, je to ovlivněno několika různými faktory například věkem dítěte, vzdáleností bydliště obou rodičů, potřeba zájmu dítěte..., proto je stanovení intervalu střídání individuální a plně v kompetenci soudů a domluvy s rodiči.¹⁶

Zákonná ustanovení, která upravují střídavou výchovu, jsou například uvedena v Občanském zákoníku, Listině základních práv a svobod, Úmluvách o právech dítěte, ve Školském zákoně, Haagské úmluvě aj. Některá tato zákonná ustanovení jsou zde následně uvedena.

---

¹⁵ NOVÁK, Tomáš. *Střídavá péče o dítě: zájem dítěte především*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2013, s. 33.

¹⁶FRANCOVÁ, Marie a Jana DVORÁKOVÁ ZÁVODSKÁ. *Rozvody, rozchody a zánik partnerství*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, xii, 248 s. Právní rukověť.

- **Občanský zákoník**

V občanském zákoníku, který nabyl účinnosti k 1. 1. 2014, a to zákon číslo 89/2012 Sb., rodičovskou odpovědnost upravují § 906 – 907.

V § 906 je ukotveno, že soud v případě rozvodu manželství nejdříve určí poměry k nezletilému dítěti, na základě zájmu dítěte. Dále bude brán zřetel nejenom na vztah dítěte k jednomu či druhému rodiči, ale také k sourozencům a prarodičům. V odstavci druhém je možnost rozhodnutím soudu schválit dohodu rodičů v případě, že toto není v zájmu dítěte.

Paragraf 907 stanovuje, že dítě může být svěřeno do střídavé, výhradní, společné, či dokonce do péče třetí osoby, pokud to je v zájmu dítěte. V případě společné péče je zapotřebí souhlas obou rodičů. Soud musí brát při rozhodování ohled na osobnost dítěte, citovou orientaci, na vývojové schopnosti, na výchovné schopnosti rodičů, citové vazby k sourozencům, na stálost výchovného prostředí aj. Dále soud bere v úvahu, který rodič doposud o dítě pečoval a dbal na jeho citovou, rozumovou a mravní výchovu, u kterého rodiče jsou větší předpoklady správného vývoje a který rodič je schopen dítě lépe zabezpečit.

Také je zde stanovena povinnost soudu přihlídnout k právu dítěte na péči, nejenom matky, ale i otce, udržování pravidelného kontaktu s nimi a právo informovanosti rodiče, jemuž nebylo dítě svěřeno aj.

V § 908 určuje výkon práva a povinnosti rodičů, kteří nežijí ve společné domácnosti. Pokud se rodiče nedomluví o úpravě péče, rozhodne o ní i bez návrhu soud

Paragraf 909 určuje zvláštní ustanovení takto: Pokud se změní poměry, soud změní i bez návrhu veškerá ustanovení, která se týkají výkonu povinností a práv, plynoucí z rodičovské odpovědnosti.

- **Listina základních práv a svobod**

Listina základních práv a svobod, jako součást Ústavy České republiky uvádí, že rodičovství a rodina jsou pod ochranou státu. V listině je uvedeno, že rodič má právo na

výchovu svého dítěte. A to konkrétně v článku 32 odstavec č. 4: „*Péče o děti a jejich výchova je právem rodičů; děti mají právo na rodičovskou výchovu a péči.*“¹⁷

Odstavec č. 5 pak zaručuje rodičům právo na ochranu státem.

- **Úmluva o právech dítěte**

Úmluva o právech dítěte, jako mezinárodní listina zahrnující práva dětí, byla v České republice přijata shromážděním OSN dne 20. 11. 1989. Stanovuje politická, ekonomická, občanská, kulturní a sociální práva dětí. Z této listiny jsou uvedena některá práva dítěte, které přímo či nepřímo souvisí se střídavou péčí:

Článek 3 stanovuje, že největší prioritou při jakýchkoliv činnostech, týkajících se dětí, musí být primárně „Zájem dítěte.“ Ať už je to svěření dítěte do péče, umístění do zařízení sociální péče nebo umístění dítěte v náhradní rodině aj.

Veškeré státy, které jsou vázány touto úmluvou, musí zajistit dítěti ochrannou péči, nezbytnou pro jeho blaho, a to s přihlédnutím k právům a povinnostem jeho rodičů, zákonných zástupců a ostatních jednotlivců, kteří jsou za dítě právně zodpovědní. Musí činit veškerá právní opatření k zajištění této povinnosti.

V článku 12 se státy zavazují zajistit právo dítěte, které je schopno formulace vlastního názoru, na možnost svobodně se vyjádřit ve všech záležitostech, které se ho týkají.

Dítě má možnost slyšení v každém, správním nebo soudním řízení, buď přímo anebo prostřednictvím zástupce. Na jeho názor musí být brán ohled.

Článek 18 určuje všem státům úmluvy, aby uznávaly zásadu společné výchovy obou rodičů. Určuje, že oba rodiče mají odpovědnost za výchovu a vývoj dítěte. A to vše hlavně v jeho zájmu.¹⁸

- **Školský zákon**

V zákoně 472/2011 Sb., je stanovena možnost střídání dvou základních škol, v případě, kdy bylo dítě svěřeno soudem do střídavé výchovy. Tento zákon určuje podmínky vzdělávání takového dítěte, které plní povinnou školní docházku ve dvou školách. Například

---

¹⁷ÚSTAVNÍ ZÁKON č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku ČR (online) cit. 19. 3. 2014, dostupné na: <<http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>>

¹⁸ÚMLUVA O PRÁVECH DÍTĚTE (online) cit. 10. 11. 2014, dostupné na: <<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/umluva-o-pravech-ditete.pdf>>

stanovuje komunikaci mezi pedagogy jednotlivých škol, určuje, která škola vydává vysvědčení a určuje pravidla vzdělávání a také ukládá povinnost zohlednění výsledků vzdělávání z obou škol.¹⁹

2.3.2 Definice střídavé výchovy

Střídavou výchovu lze charakterizovat následovně:

„Střídavá péče je charakterizována jako svěřeni dítěte v určitém přesně vymezeném časovém období do výchovy a péče jednoho rodiče a v následujícím časovém období naopak do výchovy a péče druhého z rodičů.“²⁰

Jiný autor definuje střídavou péči podobně. Střídavá péče znamená to, že se dítě střídá u svých rodičů po určité časové období, které se odvíjí zejména od věku dítěte a vzdálenosti bydliště obou rodičů.²¹

O střídavé výchově se pojednávalo v Zákoně o rodině, a to v paragrafu 26 odstavec (2) zákona č. 94/1963, v současnosti tuto problematiku řeší občanský zákoník č. 89/2012 Sb. V tomto zákoně je ukotveno, že pokud jsou rodiče způsobilí a mají o výchovu svých dětí zájem, tak soud v takové případě může dítě svěřit do střídavé výchovy obou rodičů, samozřejmě za předpokladu, že je toto rozhodnutí v zájmu dítěte. Zákon ovšem netvrdí, že k rozhodnutí o svěřeni dítěte musí dojít vždy za souhlasu obou rodičů. Dle usnesení Ústavního soudu je v zájmu dítěte, aby se rodiče na této formě výchovy dohodli, popřípadě se jej snažili akceptovat. Tvrzení předsedy ÚS Pavla Rychetského toto vysvětluje tak, že pouhý nesouhlas s touto formou není důvodem k zamítnutí. Prioritní není zájem rodiče, ale zájem dítěte, kterým je zachování, co možná nejhlubších vazeb s oběma rodiči.

Další část tohoto zákona stanovuje, že úprava práv a povinností k dítěti musí být stanoveny ještě před rozvodem manželství. Zároveň stanovuje možnost nahradit soudní rozhodnutí písemnou dohodou, kterou následně soud posoudí.²²

---

¹⁹ZÁKON č. 472/2011 Sb., kterým se mění školský zákon (online) cit. 23. 11. 2014, dostupné z: <http://msmt.cz/dokumenty/zakon-c-472-2011-sb-kterym-se-meni-skolsky-zakon>

²⁰NOVÁK, Tomáš. *Střídavá péče o dítě: zájem dítěte především*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2013, s. 22.

²¹VESELÁ, Renata a Karel SCHELLE. *Rodina a rodinné právo: historie, současnost a perspektivy*. Vyd. 1. Praha: Eurolex Bohemia, 2003, 262 s.

Co je tedy střídavá výchova? Střídavá péče znamená takový stav, kdy dítě střídavě žije u jednoho a druhého rodiče, a to buď v pravidelných intervalech, nebo v intervalech rozdílných, které jsou stanoveny soudem popřípadě dohodou rodičů. Délka pobytu se odvíjí převážně od vzdálenosti domovů obou rodičů a věku dítěte.²³

V praxi to znamená, že dítě buď žije v jedné domácnosti a jeho rodiče se u něj střídají anebo častější varianta, kdy se dítě stěhuje v určeném intervalu z domácnosti matky do domácnosti otce a naopak. Obě možnosti mají své výhody, ale i nevýhody, které jsou popsány v následujících kapitolách. Pro samotné dítě je samozřejmě vhodnější varianta jednoho domova a střídání jeho rodičů. Ovšem v dnešní době je taková možnost jen výjimečná. Je to způsobeno hlavně neschopností rodičů se domluvit o fungování domácnosti, materiální stránka, kdy je zapotřebí finančně vést několik domácností najednou. Sem patří samozřejmě i kolize s novou rodinou, nevraživost mezi rodiči, únava a stres při neustálých přesunech dítěte apod.

Možnost, aby samotné dítě střídalo dva domovy je podstatně rozšířenější, ovšem pro samotné dítě mnohem náročnější. Náročnost spočívá hlavně v tom, že se dítě musí adaptovat na pravidelné stěhování, cestování a samozřejmě přijmout fakt, že má dva domovy. Tato adaptace je u každého dítěte jiná, některé to snášejí bez větších problémů, jiné citově strádají a za svůj domov nepovažují ani jeden z nich.²⁴

2.3.3 Podmínky fungování střídavé výchovy

Aby střídavá péče mohla fungovat, je třeba splnění hned několika podmínek. Už v samotném zákoně o střídavé výchově je stanoveno „*Jsou-li oba rodiče způsobilí dítě vychovávat a mají-li o výchovu zájem, může soud svěřit dítě do společné, popřípadě střídavé*

---

²²HOFFMANNOVÁ, Hana. Šance dětem: Rozvádíme se. Je pro nás střídavá výchova dítěte ideálním řešením?. [online]. 30. 11. 2011, s. 1-16 [cit. 2014-11-23]. Dostupné z: <http://www.sancedetem.cz/srv/www/content/pub/cs/clanky/rozvadime-se-je-pro-nas-stridava-vychova-ditete-ideálním-řešením-22.html#co-je-vlastne-stridava-vychova>

²³ VESELÁ, Renata a Karel SCHELLE. *Rodina a rodinné právo: historie, současnost a perspektivy*. Vyd. 1. Praha: Eurolex Bohemia, 2003, 262 s.

²⁴HOFFMANNOVÁ, Hana. Šance dětem: Rozvádíme se. Je pro nás střídavá výchova dítěte ideálním řešením?. [online]. 30. 11. 2011, s. 1-16 [cit. 2014-11-08]. Dostupné z: <http://www.sancedetem.cz/srv/www/content/pub/cs/clanky/rozvadime-se-je-pro-nas-stridava-vychova-ditete-ideálním-řešením-22.html#co-je-vlastne-stridava-vychova>

výchovy obou rodičů, je-li to v zájmu dítěte a budou-li tak lépe zajištěny jeho potřeby.“²⁵. Z této citace zákona je patrné, že oba rodiče musí mít zájem vychovávat své dítě, musí být pro jeho výchovu způsobilí, musí tím zajistit lépe jeho potřeby a samozřejmě musí to být v jeho zájmu. V takovém případě pak může soud svěřit dítě do střídavé péče.

Uspokojivé fungování střídavé péče není jen na základě výňatku zákona, ale i na dalších aspektech, které s tímto přímo souvisí. Proto je třeba splnit několik důležitých bodů. Špaňhelová uvádí několik z nich:

Na střídavé péči je nutné se domluvit, musí být zdůrazněn prospěch dítěte. Samotně dítě nesmí dělat prostředníka mezi spory svých rodičů a do těchto konfliktů nesmí být zatahováno. Veškeré konflikty je třeba řešit ještě předtím, než se rodiče vůbec rozhodnou o tomto způsobu výchovy.

Je nutná dohoda o výchovných stylech a přístupech k výchově dítěte. Nesmí docházet k situaci, kdy jeden z rodičů danou věc zakáže a druhý, benevolentnější, ji dovolí. Dítě pak danou situaci může zneužít a případně se i postavit proti „přísnějšímu rodiči“.

Je nutné, aby rodiče stáli při sobě a jeden druhého neshazovali před svým dítětem. Je vhodná dobrá komunikace rodičů o problematice jejich rozvodu, schopnost hovořit o pocitech apod.

Velmi důležitá je společná komunikace o všech věcech, které se přímo týkají dítěte. Například jak trávil čas u druhého rodiče, co společně dělali, co bylo ve škole, na kroužcích apod. Veškeré důležité informace si sdělovat a nebránit se i návštěvě dítěte při pobytu u druhého rodiče.

Pokusit se o podobné výchovné postupy a stereotypy pro dítě jak u otce, tak i u matky. Je tedy nutné se domluvit na podstatných bodech ve výchově a dodržovat je u obou rodičů. Například pokud je dítě zvyklé se u mámy učit ihned co přijde ze školy, tak by tento model měl být platný i u otce.

Zachování důvěry a pravdivosti vůči sobě. Veškeré informace by měly být na základě pravdy a měly by být druhému rodiči sděleny, tak jak se udály. Například sdělení o problémech ve škole, informace o zdravotním stavu dítěte aj.

To samé platí i o zachování pravdomluvnosti rodiče k dítěti. V žádném případě by se neměl druhý rodič před dítětem očerňovat, hanit či jinak pomlouvat.

---

²⁵NOVÁK, Tomáš. *Střídavá péče o dítě: zájem dítěte především*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2013, s. 159.

Snažit se druhého rodiče respektovat a udržet si toleranci vůči němu.

Dále je velmi důležité, aby oba rodiče měli dostatek volného času, ve kterém se mohou dítěti plně věnovat a rozvíjet jeho osobnost. Pokud je tedy jeden z rodičů pracovně velmi vytížen, a nemá dostatek volného času se dítěti věnovat, tak v takovém případě není střídavá výchova vhodnou alternativou. Dítě je ochotno střídat dva domovy právě z důvodu, aby mělo pravidelný kontakt s oběma rodiči. I výsledky studií renomovaných odborníků, jako jsou například Hetherington, Warshak, Santrock aj., potvrzují, že „většina dětí si trvale stěžovala na ztrátu kontaktu s druhým rodičem (tj. s tím, do jehož výchovy nebyla svěřena) jako na hlavní negativum rozvodu.“²⁶

V neposlední řadě si je třeba uvědomit fakt, že lásku dítěte si nelze koupit drahými hračkami místo času, který s ním rodič tráví.²⁷

- **Věk dítěte**

Dalším velmi důležitým faktorem při rozhodování o vhodnosti této formy výchovy je věk dítěte. Obecně lze říct, že čím starší dítě, tím prospěšnost střídavé výchovy roste. Pro děti do tří let věku je tato forma naprosto nevhodná. V této etapě života dítě tráví většinu svého času s matkou, která ho kojí a představuje pro něj tu nejbližší osobu, která mu dodává pocit bezpečí. Vytrhnout takové dítě z existenční jistoty, kterou pro něj představuje právě matka, by bylo naprosto nevhodné. Na druhou stranu je pro dítě důležité, aby si vybuodovalo citovou vazbu i k otci. Proto je v takovém případě ideální, aby měl otec do jeho přirozeného prostředí přístup, dítě navštěvoval a trávil s ním co možná nejvíce času. Tyto návštěvy by však neměly být doprovázeny hádkami, stresovým vypětím či fyzickými atakami na matku. V takovém případě dítě vnímá návštěvu otce negativně.

Ve věku od tří let začíná dítě lépe zvládat změny prostředí a authority. Převážně to je spojeno s nástupem do mateřských škol, seznamuje se s novými dětmi, učitelkou a dítě se začíná osamostatňovat. Střídavý pobyt u rodičů je možné v tomto věku pomalu zkoušet. I zde jsou ovšem určitá specifika, která je dobré mít na paměti. Vzhledem k faktu, že dítě nemá dobrou představu o čase a týdenní, či dokonce čtrnáctidenní cyklus je pro něj nepředstavitelně dlouhá doba, je zde vhodné se domluvit na co možná nejkratších etapách střídání, eventuálně navštěvovat dítě i v čase určeném druhému rodiči. Celkem často nastává situace, kdy si dítě

---

²⁶BAKALÁŘ, Eduard, Daniel NOVÁK a Richard Ades WARSHAK. *Slyšení nezletilého dítěte před opatrovnickým soudem: (tři studie problému)*. 1. vyd. Praha: Triton, 2008, s. 30.

²⁷ŠPAŇHELOVÁ, Ilona. Střídavá péče o děti po rozvodu očima psychologa. *Právo a rodina*, 2005, 7(5), s. 1-5.

zasteskne po druhém rodiči. V tomto případě je vhodné druhého rodiče kontaktovat, domluvit si s ním schůzku, zatelefonovat si apod.

Problém střídavé výchovy nastává v období školní docházky. Zde u dětí začíná narůstat důležitost kontaktu s vrstevníky a potřeba mít jistotu svého místa ve skupinách. Pokud oba rodiče bydlí od sebe na větší vzdálenost, tato potřeba je limitována. V tomto období je důležité, aby rodiče byli schopni dodržovat jednotné přístupy k plnění školních, ale i mimoškolních aktivit. Pro dítě by bylo nepříliš příznivé, aby se nedokázali například shodnout na volbě zájmových kroužků a ve svých intervalech je bojkotovali. Děti v tomto věku jsou již schopny vyjádřit svůj názor, říci co je baví, co naopak nechtějí dělat a rozhodně by rodiče tyto jejich názory a přání měli respektovat.

S dětmi v předpubertálním a pubertálním věku je složitější se domluvit na střídavé péči. Jsou to již skoro dospělí lidé, mají své názory, a pokud nemají o tento druh výchovy zájem, není vhodné je k tomu nutit. Naopak, pokud o ni zájem jeví, tak za předpokladu zachování kontinuity jejich koníčků, přátel a vzdělávání je střídavá péče vhodnějším řešením. Děti jsou prakticky samostatné a nedělá jim problém přesun mezi domácnostmi.²⁸

---

²⁸ HOFFMANNOVÁ, Hana. Šance dětem: Rozvádíme se. Je pro nás střídavá výchova dítěte ideálním řešením?. [online]. 30. 11. 2011, s. 1-16 [cit. 2014-11-08]. Dostupné z: <http://www.sancedetem.cz/srv/www/content/pub/cs/clanky/rozvadime-se-je-pro-nas-stridava-vychova-ditete-idealnim-resenim-22.html#co-je-vlastne-stridava-vychova>

2.4 Výhody střídavé výchovy

Určitě největší výhodou této formy uspořádání je udržení si intenzivnějšího hodnotného vztahu dítěte s oběma rodiči, děti mají bližší vztah s nimi a mají možnost být vychovávány oběma rodiči zároveň. Jak již bylo zjištěno v různých studiích, děti chtějí trávit se svými nejbližšími co možná nejvíce času, potřebují výchovný model nejenom matky, ale i otce. Právě takovou možnost jim poskytuje střídavá péče. Jako největší negativum rozvodu pokládají právě ztrátu jednoho z rodičů, což v této formě, a za splnění již zmiňovaných podmínek, je prakticky vyloučeno. Pro děti to tedy znamená udržení si vztahu nejenom s oběma rodiči, ale i dalších členů rodiny, kteří by z jejich života částečně vymizeli, pokud by praktikovali péči výhradní. Dále „*Vyrovnává společensky nežádoucí absenci otců v porozvodové výchově. Podporuje rovnost mužů a žen.*“²⁹

Střídavá výchova dále redukuje porozvodové komplikace. Jak již bylo zmíněno v několika výzkumech, „*děti pohlížely na rozvod méně negativně, prokazovaly vyšší míru sebeúcty a měly méně problémů s chováním.*“³⁰

Dalšími významnými pozitivy, které byly zjištěny analýzou jedné rodiny se střídavou péčí, jsou takové, že děti byly mnohem lépe adaptovány, bylo prokázáno méně antisociálního a impulzivního chování, než u dětí, z rodiny s výhradní péčí.³¹

Tato forma přináší i rodičům možnost seberealizace, odpočinku a rozvoj vlastní osobnosti. V tomto případě si rodič může rozvrhnout volný čas, čas strávený v zaměstnání na dobu, kdy nemá u sebe své dítě a v době pečování o něj je tak mnohem více odpočínutý, disponuje více časem a může se mu intenzivněji věnovat.³² Další studie prokázala, „*že střídavá péče představuje pro rodiče menší zátěž než péče výlučná a vede k větší spokojenosti rodičů. Zamezuje častému prožitku ztráty u neresidenčního rodiče a přetížení rodiče rezidenčního.*“³³

---

²⁹NOVÁK, Tomáš. *Střídavá péče o dítě: zájem dítěte především*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2013, s. 108.

³⁰BAKALÁŘ, Eduard, Daniel NOVÁK a Richard Ades WARSHAK. *Slyšení nezletilého dítěte před opatrovnickým soudem: (tři studie problému)*. 1. vyd. Praha: Triton, 2008, s. 30.

³¹GUNNOE, M. L. a Braver, S. L. (2001). Theeffectsof joint legal custody on mothers, fathers, and children, controlling for factors that predispose a sole maternal versus joint legalaward. *Law a HumanBehavior*, 25, 25-43.

³²NOVÁK, Tomáš. *Střídavá péče o dítě: zájem dítěte především*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2013, s. 107-113.

³³PAVLÁT, Josef. Porozvodové uspořádání: AFTER DIVORCE ARRANGEMENT. *Česká a slovenská psychiatrie* [online]. 2012, č. 2, s. 91 [cit. 2014-11-08]. DOI: ISSN 1212-0383. Dostupné z: <http://www.cspychiatr.cz/detail.php?stat=787>

Dalším zjištěním bylo, že pravidelný styk s dítětem při praktikování střídavé péče, vede k mnohem vyššímu zájmu otců k placení příspěvků na děti, finanční podpory matky ale i většího zájmu se podílet finančně na rozvoji dítěte. Samozřejmě i odchod otců ze života dětí se rapidně snížil.³⁴

Tato forma výchovy předchází zneužívání moci jednoho z rodičů, vyrovnává jejich mocenské postavení a vede k podstatně větší zodpovědnosti ve výchově a vývoji dítěte. Dále oba rodiče učí a ukazují jim možnost spolupráce, komunikace i za obtížné životní situace. V podstatě lze říct, že utváří i osobnost rodičů.³⁵

Střídavá péče, resp. jedna z podmínek fungování této výchovy, je založena na principu komunikace rodičů, vzájemného respektu, toleranci a schopnostech se domluvit o všem, co souvisí s výchovou a správným vývojem dítěte. Střídavá péče potlačuje tyto horší stránky lidské povahy a rodiče jsou opět schopni správné komunikace. Dítě v takovém případě nepocítuje tak intenzivně ztráty, plynoucí z rozvodu rodičů. Dalším faktem je i to, že zájem dítěte není vytěsnit či degradovat jednoho z rodičů ze svého života ba naopak, zájem dítěte je pravidelný styk s oběma rodiči. Samozřejmě i různost prostředí a vztahů je pro dítě přínosem. Dítě může nejenom čerpat nové zkušenosti, výhody, ale může se při nich sociálně rozvíjet a to v přirozených podmínkách. Dále se může při rozvíjení svých schopností podělit s oběma rodiči, může se s nimi o tyto zážitky dělit, což má za výsledek mnohem lepší vývoj dítěte.³⁶

Děti mají možnost pravidelného kontaktu se svými rodiči, mohou s nimi řešit prakticky kdykoliv své potřeby, otázky, přání... Rodiče jim mohou nabídnout pomoc, ukázat cestu k řešení problému aj. Tyto situace jsou u dětí nejdůležitější při řešení vztahů mezi vrstevníky, partnerské vztahy či otázky a problémy spojené s dospíváním.³⁷

Dalším velikým pozitivem střídavé výchovy je možnost dělení se o své emoce, pocity, radost, smutek, štěstí s oběma rodiči. Důvěra, kterou má dítě již od útlého věku, se nadále posiluje a rozvíjí k oběma rodičům zároveň. I výchovné styly dítě přebírá od obou rodičů stejně. Dokáže rozlišit výchovné styly muže a výchovné styly ženy, nikoliv jen výchovný styl jednoho z rodičů a styl druhého prakticky nepozná. Právě v době dospívání tyto styly mají svá důležitá opodstatnění. Samotné dítě pak ví, jak se v dané situaci může zachovat, jaký vzorec chování může použít. Pokud by ovšem dítě vyrůstalo jen u jednoho rodiče, použije vzorec

---

³⁴BAKALÁŘ, Eduard, Daniel NOVÁK a Richard Ades WARSHAK. *Slyšení nezletilého dítěte před opatrovnickým soudem: (tři studie problému)*. 1. vyd. Praha: Triton, 2008, s. 29-32.

³⁵NOVÁK, Tomáš. *Střídavá péče o dítě: zájem dítěte především*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2013, s. 107-113.

³⁶NOVÁK, Tomáš. *Střídavá péče o dítě: zájem dítěte především*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2013, s. 107-113.

³⁷ČERNÁ, Marie. *Rozvod, otcové a děti*. Vyd. 1. Praha: Eurolex Bohemia, 2001, s. 39-41, 3 p.

chování právě takového rodiče, kterého zná, jelikož vzorec druhého rodiče mu nic neříká. Dítě je schopno vnímat názory obou rodičů, je schopno si vytvořit objektivní pohled na danou situaci a může o těchto věcech s nimi hovořit podle své potřeby. U dítěte se vytváří přirozený vztah mezi ním a rodičem.³⁸

Nespornou výhodou je ekonomická stránka. Pokud je dítě ve výhradní péči, může být daný rodič, kterému je dítě svěřeno pod neustálým ekonomickým tlakem, má omezené možnosti výdělků, který přímo souvisí s péčí o dítě. Kdežto ve střídavé péči jsou náklady spojené s dětmi rozděleny a oba rodiče mají větší možnosti seberealizace v pracovním prostředí, mohou si čas strávený v zaměstnání uzpůsobit potřebám dítěte. Je třeba si uvědomit, že rodiče přivedli své dítě společně, tudíž by se i společně o něj měli starat. Tato zodpovědnost se rozvodem rozhodně nesmaže.³⁹

Lze tedy konstatovat, že děti ve střídavé péči se lépe adaptují ve všech možných ukazatelích. Je to nejenom tělesné i duševní zdraví, behaviorální adaptace, sebeúcta, emoční stránka, ale hlavně v rodinném prostředí a ve vztazích k rodičům. Je schopna zachovat vztahy se širším příbuzenstvem obou rodičů a lásku více lidí.⁴⁰

Také z pohledu legislativy byla střídavá péče ustanovena jako prioritní volba a pro dítě nejlepší forma výchovy po rozvodu rodičů. Nález Ústavního soudu I. ÚS 2482/13 ze dne 26. 5. 2014 toto potvrzuje. Ústavní soud zde stanovil, že největším zájmem dítěte je výchova obou rodičů a z této premisy je pak třeba vycházet při rozhodování o svěřením dítěte do střídavé výchovy. Právě výchova obou rodičů a za splnění podmínek, které jsou citovány v § 26 odst. 2 Zákona o rodině, by měla být pravidlem a ostatní řešení jen výjimkou. Tyto řešení by pak měly být zdůvodněny, proč jsou v zájmu dítěte.⁴¹

2.5 Nevýhody střídavé výchovy

Nejčastější námitky proti střídavé výchově jsou takové, že dítě neví kde je doma, nemá stálé prostředí, potýká se s nejednotnou výchovou rodičů, je vystavováno neustálému stěhování a cestování a nemá své oblíbené věci či hračky. Nutno podotknout, že některá

---

³⁸ŠPAÑHELOVÁ, Ilona. Střídavá péče o děti po rozvodu očima psychologa. *Právo a rodina*, 2005, 7(5), s. 1-5.

³⁹WARSHAK, Richard Ades. *Revoluce v porozvodové péči o děti*. Vyd. 1. Praha: Portál, 1996, s. 150-160. Rádci pro život.

⁴⁰NOVÁK, Tomáš. *Střídavá péče o dítě: zájem dítěte především*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2013, s. 107-113.

⁴¹CHALUPSKÁ, Lenka. *Právní prostor. Střídavá péče novým standardem v péči o nezletilé?* [online]. 1. 7. 2014 [cit. 2014-11-25]. Dostupné z: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/obcanske-pravo/stridava-pece-novym-standardem-v-peci-o-nezletile>

z těchto výhrad není přímo proti střídavé péči, ale proti rozvodům obecně, ať už je dítě svěřeno do té či oné péče.⁴²

Z hlediska psychologického je proti střídavé péči vedena jedna zásadní připomínka. Dítě si od dvou let svého života vytváří pojetí „domova“, které je v rámci této výchovy pravidelným střídáním oslabováno. Na druhou stranu je důležité říct, že dítě je schopno si vytvořit dva domovy, pokud se v nich cítí dobře.⁴³

Další nevýhodou je náročnější zorganizování celého procesu nejenom pro děti, rodiče, ale například i pro pedagogy. Učitelé musí mít k takovým dětem individuální přístup, musí více komunikovat s rodiči a práce s takovými dětmi může být složitější.⁴⁴ Hlavně v případě střídání dvou škol. Donedávna bylo nepřipustné, aby děti ve střídavé péči navštěvovaly dvě základní školy. Teprve až novela Školského zákona, platná od 1. 1. 2012, zákona 472/2011 Sb., upravuje možnost střídání dvou škol, pokud bylo dítě svěřeno do střídavé výchovy. Tento zákon stanovuje podmínky, za jakých dítě navštěvuje dvě školská zařízení, určuje způsob hodnocení, která škola a za jakých podmínek vydává vysvědčení, kdo domlouvá pravidla při vzdělávání atd. V neposlední řadě nařizuje komunikaci mezi oběma školami.

Z výňatku zákona je patrné, že nejenom komunikace mezi rodiči je důležitá pro praktikování střídavé péče, ale je to i komunikace mezi učiteli a řediteli jednotlivých škol. Zde samozřejmě může nastat problém v případě, kdy tato komunikace nefunguje a dítě ani rodiče pak nemají možnost se domluvit na procesech spojených se vzděláváním. Dále si dítě musí zvykat na nové prostředí, kamarády a spolužáky, jiné metody výuky, jiní kantoři což je pro dítě opět složitější.⁴⁵

Samozřejmě i ztráta částečného kontaktu dítěte se sourozenci může být brána jako nevýhoda této formy výchovy. Je tedy vhodné, aby dítě mělo možnost navštívit svého sourozence i v čase, který tráví u druhého rodiče.⁴⁶

Odpůrci střídavé péče argumentují tím, že dítě nemá stálé prostředí, které nezbytně potřebuje ke svému životu. Dítě si není jisté, kam patří, kde má domov a nemůže si proto

---

⁴²NOVÁK, Tomáš. *Střídavá péče o dítě: zájem dítěte především*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2013, s. 51-88.

⁴³MATĚJČEK, Zdeněk a Zdeněk DYTRYCH. *Krizové situace v rodině očima dítěte*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2002, s. 54. Pro rodiče.

⁴⁴ŠPAŇHELOVÁ, Ilona. *Dítě a rozvod rodičů*. Praha: Grada, 2010, s. 138-143. Pro rodiče.

⁴⁵WARSHAK, Richard Ades. *Revoluce v porozvodové péči o děti*. Vyd. 1. Praha: Portál, 1996, s. 150-160. *Rádci pro život*.

⁴⁶NOVÁK, Tomáš. *Střídavá péče o dítě: zájem dítěte především*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2013, s. 51-88.

vytvořit kvalitní vztah ani k jednomu z rodičů. Opět je zde nutné říci, že dítě je schopno přijmout rozdíly mezi školou a domovem, tudíž proč by nebylo schopno přijmout dva rozdílné domovy?⁴⁷ Pro děti je důležitý vztah k oběma rodičům a ne potřeba jednoho domova. Privátní dětská psychologka PhDr. Ilona Špaňhelová tvrdí: „*Domnívám se, že pro další vývoj dítěte je důležitější vytváření vztahu s oběma rodiči než potřeba jednoho prostředí, kde dítě žije. Domov dítěti vytváří „jeho“ lidé.*“⁴⁸ Dokonce se zde uvádí, že dítě považuje za svůj domov nejenom ten, kde je máma a táta, ale i prostředí u prarodičů, na chalupě i u sourozenců rodičů.⁴⁹

Dítě se může stávat prostředníkem mezi jeho rodiči. V případě, že rodiče nejsou schopni komunikace a správné kooperace, může se jejich nepřátelství přenášet na dítě. V takovém případě je střídavá péče nevhodná. Jak již bylo řečeno, podstatou této výchovy je komunikace mezi rodiči a přátelský vztah mezi nimi. Na druhou stranu, pokud mají rodiče stejný díl odpovědnosti za své dítě, rovnoměrně rozdělená práva, tak se zpravidla snižují konflikty v boji o děti, celkově i motivace k vedení sporů je nižší.⁵⁰

Na správný vývoj dítěte má samozřejmě i vliv jednotnost výchovy. Ve střídavé péči bývá dosažení jednotnosti složité. Rodiče musí být schopni se na podstatných věcech domluvit a zvolit stejnou, nebo alespoň podobnou výchovnou metodu. Samozřejmě, určité odlišnosti ve výchově nejsou na škodu, je přeci rozdíl mezi výchovným přístupem otce a matky, ale důležité výchovné prvky musí být shodné. To je samozřejmě podmíněno vzájemnou komunikací rodičů, respektováním se navzájem a „nepodkopáváním“ autority druhého.⁵¹

Dalším negativem je větší vzdálenost bydliště obou rodičů, která hraje velikou roli. Lze to považovat za jednu z nevýhod střídavé péče, resp. jakéhokoli porozvodového uspořádání. Jednak oba rodiče ztrácejí možnost a příležitost navštěvovat s dítětem zájmové kroužky, vystoupení, školní aktivity, sportovní akce apod., ale i samotné dítě nemá možnost

---

⁴⁷WARSHAK, Richard Ades. Revoluce v porozvodové péči o děti. Vyd. 1. Praha: Portál, 1996, s. 160-165. Rádci pro život.

⁴⁸HOFFMANNOVÁ, Hana. Šance dětem: Rozvádíme se. Je pro nás střídavá výchova dítěte ideálním řešením? [online]. 30. 11. 2011, s. 1-16 [cit. 2014-11-09]. Dostupné z: <http://www.sancedetem.cz/srv/www/content/pub/cs/clanky/rozvadime-se-je-pro-nas-stridava-vychova-ditete-idealnim-remenim-22.html#co-je-vlastne-stridava-vychova>

⁴⁹NOVÁK, Tomáš. *Střídavá péče o dítě: zájem dítěte především*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2013, s. 33-49.

⁵⁰WARSHAK, Richard Ades. Revoluce v porozvodové péči o děti. Vyd. 1. Praha: Portál, 1996, s. 160-165. Rádci pro život.

⁵¹NOVÁK, Tomáš. *Střídavá péče o dítě: zájem dítěte především*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2013, s. 51-88.

se podělit o tyto zážitky s oběma rodiči najednou. Dítě také obvykle řeší, zda v daném čase má jet za druhým rodičem, nebo jít například na školní večírek. V případě, kdy rodiče bydlí u sebe blíž, je vždy možná domluva, aby takové dítě o tuto aktivitu nepřišlo. Naopak, přestěhování může přinést dětem i určitá pozitiva. Můžeme jmenovat například snazší přístup k širší rodině, škola u druhého rodiče může být vhodnější, lokalita a prostředí bezpečnější, negativní vlivy působící na dítě mírnější, může dojít ke zlepšení emocionální situace, finanční stránka se může zlepšit v závislosti k získání pracovního uplatnění aj.⁵²

Otázka nastává, zda vzdálenost bydliště vylučuje tuto formu uspořádání. Odpověď na danou otázku můžeme nalézt v tvrzení Ústavního soudu I. ÚS 1506/13 ze dne 30. 5. 2014, ze kterého jasně vyplývá, že vzdálenost mezi bydlišti rodičů vhodnost střídavé péče nevyklučuje.⁵³

---

⁵² BAKALÁŘ, Eduard, Daniel NOVÁK a Richard Ades WARSHAK. *Slyšení nezletilého dítěte před opatrovnickým soudem: (tři studie problému)*. 1. vyd. Praha: Triton, 2008, s. 32-35.

⁵³ CHALUPSKÁ, Lenka. Právní prostor. *Střídavá péče novým standardem v péči o nezletilé?* [online]. 1. 7. 2014 [cit. 2014-11-25]. Dostupné z: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/obcanske-pravo/stridava-pecce-novym-standardem-v-peci-o-nezletile>

3. Praktická část

3.1 Cíl výzkumu

Cílem výzkumu je zjistit, zda je Střídavá výchova, jako jedna ze současných možností porozvodového uspořádání výchovy dětí, pro dítě tou nejhodnější alternativou. Průzkum je koncipován na skupinu mužů a na skupinu žen. Výsledkem šetření bude vyhodnocení odpovědí a zjištění, která ze skupin se přiklání k názoru, že tato možnost uspořádání výchovy je pro dítě tou vhodnější alternativou a naopak, zda převládá názor, že tato forma výchovy je pro dítě nevyhovující. Popřípadě, zda jsou názory většiny respondentů jednotné.

Při empirickém šetření je vycházeno z následujících hypotéz, které by měly být průzkumem potvrzeny.

Hypotéza č. 1 – Většina respondentů souhlasí, že dítě, pokud jsou splněny veškeré podmínky, které upravuje Občanský zákoník č. 89/2012 ve znění *“Jsou-li oba rodiče způsobilí dítě vychovávat a mají-li o výchovu zájem, může soud svěřit dítě do společné, popřípadě střídavé výchovy obou rodičů, je-li to v zájmu dítěte a budou-li tak lépe zajištěny jeho potřeby,*“ by mělo být svěřeno do střídavé výchovy obou rodičů.

Důvodem formulace této hypotézy je stále převládající názor, že dítě by mělo být svěřeno do výhradní péče matky, bez ohledu na zájem dítěte.

Tuto hypotézu ověřuje otázka číslo 1 ve znění: „Souhlasíte, že pokud jsou oba rodiče způsobilí vychovávat dítě, mají o jeho výchovu zájem, budou tím lépe zajištěny jeho potřeby a bude to především v zájmu dítěte, pak by měl soud svěřit dítě do střídavé výchovy obou rodičů?“

Hypotéza č. 2 – „Většina respondentů si myslí, že hlavním zájmem dítěte po rozvodu jeho rodičů je, aby dítě neztratilo kontakt ani s jedním z nich a bylo vychováváno oběma rodiči rovnoměrně.“

Důvodem formulace této hypotézy je fakt, že model střídavé péče je v České republice celkem nový a stále převládá nejednotnost v názoru na to „Co je zájmem dítěte.“

Tuto hypotézu ověřuje otázka číslo 2: „Myslíte si, že hlavním zájmem dítěte po rozvodu jeho rodičů je, aby s nimi neztratilo kontakt a zároveň mělo pravidelnou výchovu jak matky, tak i otce?“

Hypotéza č. 3 – „Většina respondentů si myslí, že nejvhodnějším způsobem, jak zajistit svým dětem tu nejlepší výchovu a péči po rozvodu jejich rodičů, je vzájemná dohoda mezi nimi.“

Důvodem formulace této hypotézy je narůstající neschopnost rodičů domluvit se ve věcech týkajících se výchovy a péče jejich dětí. Společná dohoda je předpoklad pro vznik těch nejlepších vztahů mezi nimi a dětmi a zároveň jednou z hlavních podmínek správného fungování střídavé výchovy.

Tuto hypotézu ověřuje otázka číslo 3: „Myslíte si, že vzájemná dohoda rodičů o výchově svých dětí po rozvodu je tou nejvhodnější alternativou pro nekonfliktní řešení dané situace?“

Hypotéza č. 4 – „Většina respondentů si myslí, že střídavá výchova je pro dítě nejvhodnější variantou po rozvodu jeho rodičů.“

Důvodem formulace této hypotézy je nejednotnost v názorech z řad odborníků, kteří se zabývají zkoumáním těchto problémů a také odlišnosti názorů široké veřejnosti.

Tuto hypotézu ověřuje otázka č. 16 „Myslíte si, že je střídavá péče tou vhodnější variantou pro dítě, než péče výhradní?“

3.2 Metoda výzkumu, jeho realizace a interpretace

Použitou výzkumnou metodou je anketa, jako forma průzkumu veřejného mínění. Při větším množství oslovených pak lze vysledovat postoj a názor na danou tematiku. Anketa obsahuje sedmáct uzavřených otázek, které jsou velmi jednoduše formulované s možností tří různých odpovědí.

Průzkum na téma „Střídavá výchova“ proběhl ve dnech 1. 10. 2014 - 1. 11. 2014 ve firmě Lonza Biotec, která se zabývá výrobou biotechnologických preparátů pro farmaceutický a potravinářský průmysl. Firma disponuje 70% vysokoškolsky vzdělaných lidí, z nichž se ankety zúčastnilo 86 mužů a 92 žen.

Informace získané touto anketou jsou statisticky zpracovány, znázorněny graficky a interpretovány následujícím způsobem. Graf červený znázorňuje odpovědi žen a modrý odpovědi mužů.

Otázka č. 1: Souhlasíte, že pokud jsou oba rodiče způsobilí vychovávat dítě, mají o jeho výchovu zájem, budou tím lépe zajištěny jeho potřeby a bude to především v zájmu dítěte, pak by měl soud svěřit dítě do střídavé výchovy obou rodičů?

Tabulka 1:

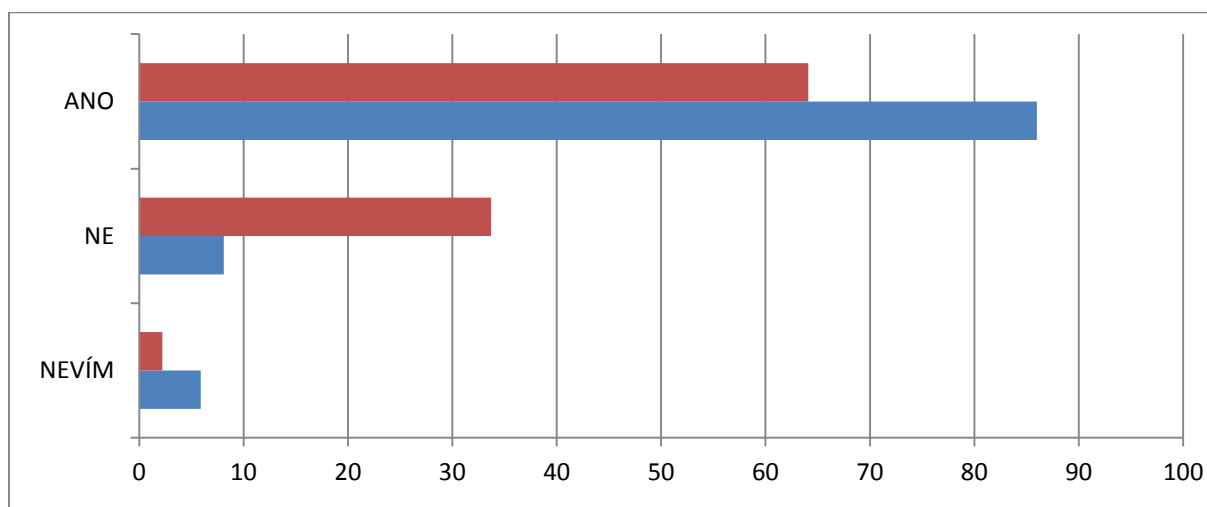
ODPOVĚĎ MUŽI	POČET	PODÍL (%)
ANO	74	86
NE	7	8,1
NEVÍM	5	5,9

Tabulka 2:

ODPOVĚĎ ŽENY	POČET	PODÍL (%)
ANO	59	64,1
NE	31	33,7
NEVÍM	2	2,2

Graf 1:

Z tabulky vyplývá, že většina dotázaných mužů je názoru, že po splnění všech uvedených podmínek, by mělo být dítě svěřeno do střídavé výchovy obou rodičů. Zároveň je pro tuto možnost 64 % žen a více jak 30% je v zásadě proti. Jen nepatrné procento dotázaných z obou skupin, nemá ucelený názor.

Otázka č. 2: Myslíte si, že hlavním zájmem dítěte po rozvodu jeho rodičů je, aby s nimi neztratilo kontakt, a zároveň mělo pravidelnou výchovu jak matky, tak i otce?

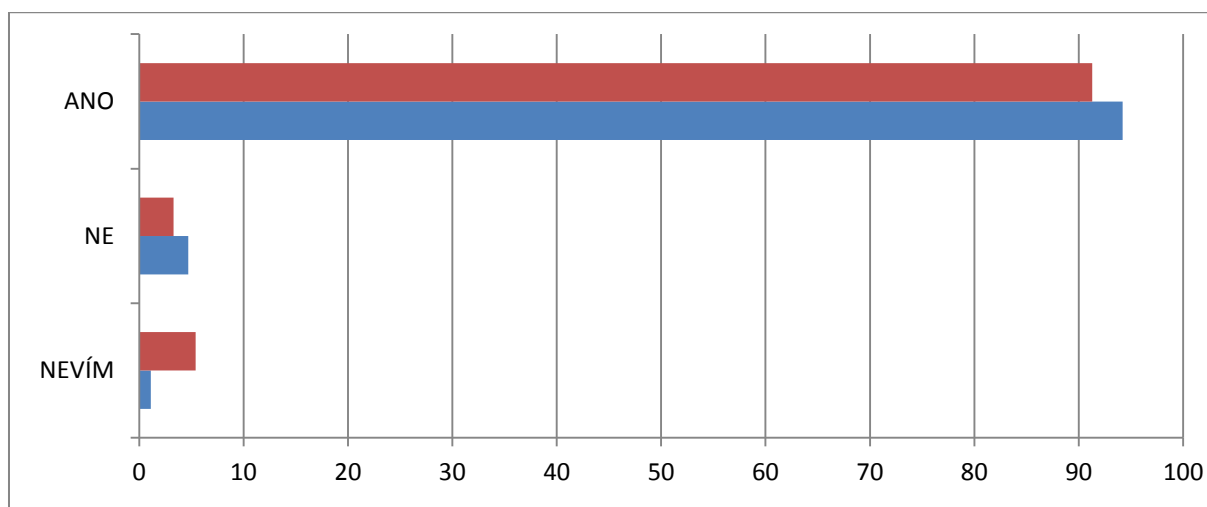
Tabulka 3:

ODPOVĚĎ MUŽI	POČET	PODÍL (%)
ANO	61	70,9
NE	16	18,6
NEVÍM	9	10,5

Tabulka 4:

ODPOVĚĎ ŽENY	POČET	PODÍL (%)
ANO	58	63,1
NE	27	29,3
NEVÍM	7	7,6

Graf 2:

Na následující otázku, zda je hlavním zájmem dítěte výchova obou rodičů a pravidelný kontakt s nimi zodpovědělo 71% mužů a 63% žen ano, více jak 18 % mužů a 29% žen ne. I zde je nepatrné procento respondentů, kteří na danou otázku odpověď neznají. Tudíž většina respondentů si myslí, že pravidelný kontakt s rodiči je pro dítě nejdůležitější.

Otázka č. 3: Myslíte si, že vzájemná dohoda rodičů o výchově svých dětí po rozvodu je tou nejvhodnější alternativou pro nekonfliktní řešení dané situace?

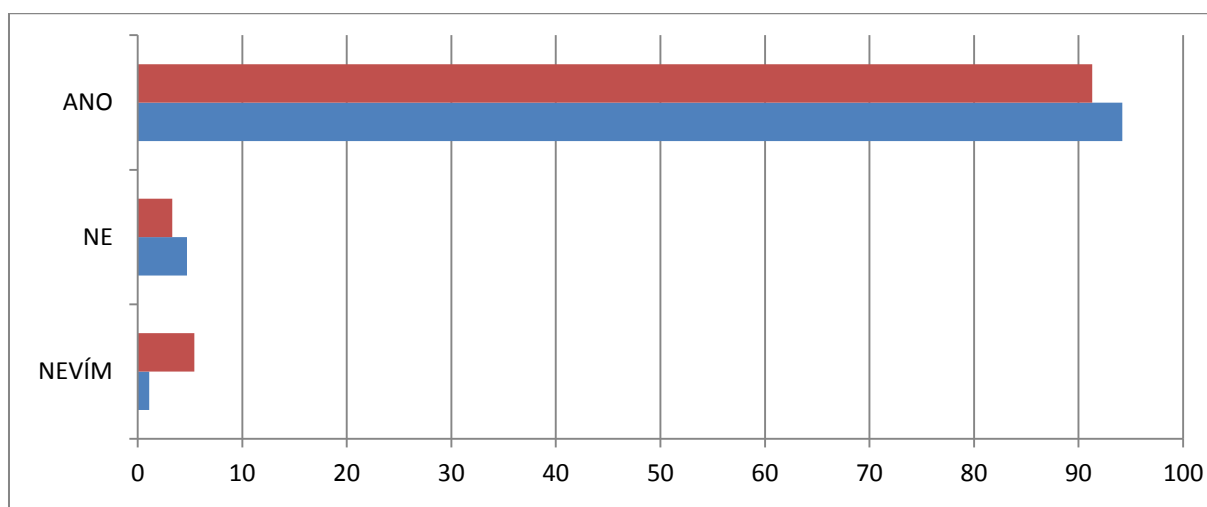
Tabulka 5:

ODPOVĚď MUŽI	POČET	PODÍL (%)
ANO	81	94,2
NE	4	4,7
NEVÍM	1	1,1

Tabulka 6:

ODPOVĚĎ ŽENY	POČET	PODÍL (%)
ANO	84	91,3
NE	3	3,3
NEVÍM	5	5,4

Graf 3:

Dohoda rodičů o výchovu svých dětí po rozvodu je důležitá pro naprostou většinu respondentů. Jen zhruba 10% procent všech respondentů je proti, mizivé procento neví.

Otázka č. 4: Myslíte si, že je toto tvrzení pravdivé? „Stále přetrvává v té soudní judikatuře taková pověra, že tím vhodnějším a lepším pro výchovu, zejména dětí útlého věku, je zásadně matka.“ (Pavel Rychetský, předseda Ústavního soudu ČR)

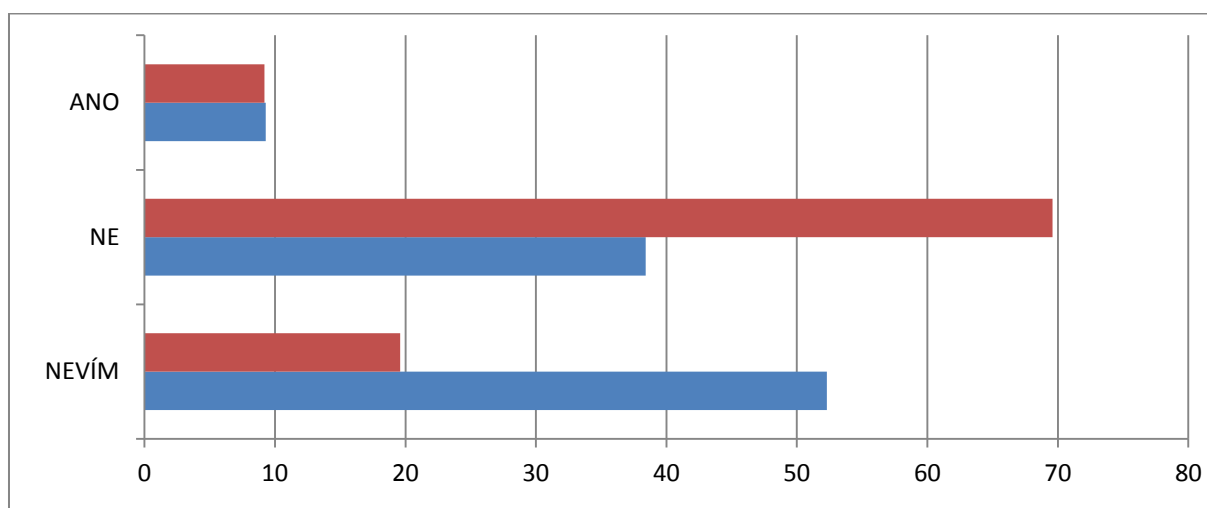
Tabulka 7:

ODPOVĚĎ MUŽI	POČET	PODÍL (%)
ANO	8	9,3
NE	33	38,4
NEVÍM	45	52,3

Tabulka 8:

ODPOVĚĎ ŽENY	POČET	PODÍL (%)
ANO	10	9,2
NE	64	69,6
NEVÍM	18	19,6

Graf 4:

Na otázku zda si dotázaní myslí, že v očích našich zákonodárců přetrvává názor, že vhodnějším rodičem pro výchovu dětí je vždy matka, odpovědělo shodně více jak 9 % mužů a žen ano, naopak 38,4 % mužů a skoro 70% žen je názoru, že tento názor je již zastaralý. Je zde ovšem i vysoké procento respondentů, kteří na dané tvrzení nemají vyhraněný názor, a to více jak polovina mužů a necelých 20% žen.

Otázka č. 5: Myslíte si, že tvrzení Ústavního soudu České republiky: „*Oba rodiče mají stejná rodičovská práva, jsou si rovni. Není možné jednoho z nich, dokonce jenom kvůli pohlaví, preferovat,*“ je správné?

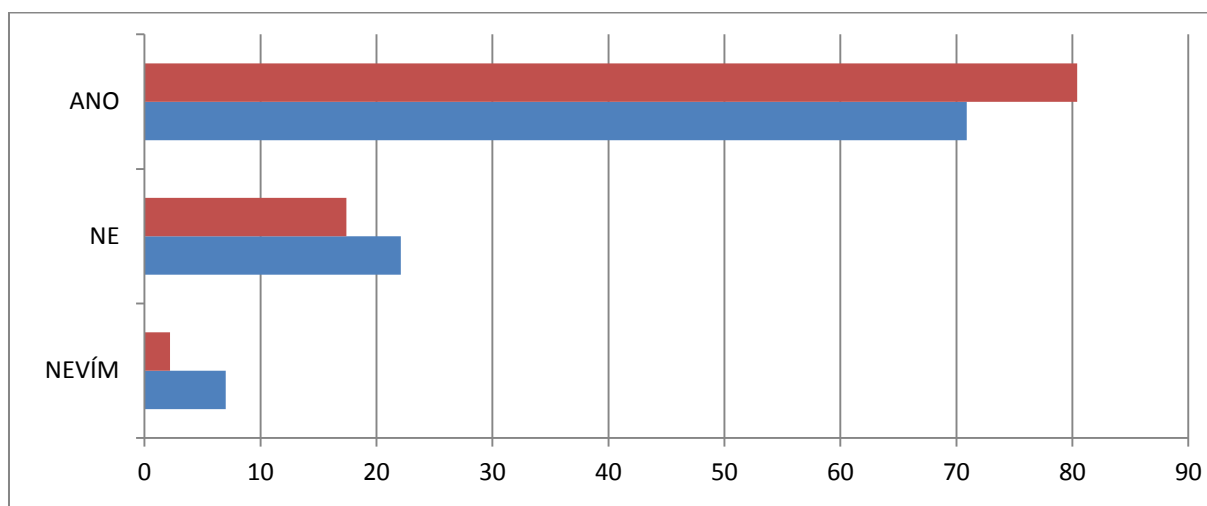
Tabulka 9:

ODPOVĚĎ MUŽI	POČET	PODÍL (%)
ANO	61	70,9
NE	19	22,1
NEVÍM	6	7

Tabulka 10:

ODPOVĚĎ ŽENY	POČET	PODÍL (%)
ANO	74	80,4
NE	16	17,4
NEVÍM	2	2,2

Graf 5:

Naprostá většina respondentů (80% žen a 70%) je názoru, že oba rodiče mají mít při rozhodování o svých dětech stejná práva a neměla by být diskriminace jednoho z nich na základě pohlaví. Opačný názor má zhruba 20% mužů a 20% žen.

Otázka č. 6: Myslíte si, že dítě při střídavé výchově trpí stěhováním mezi dvěma domovy?

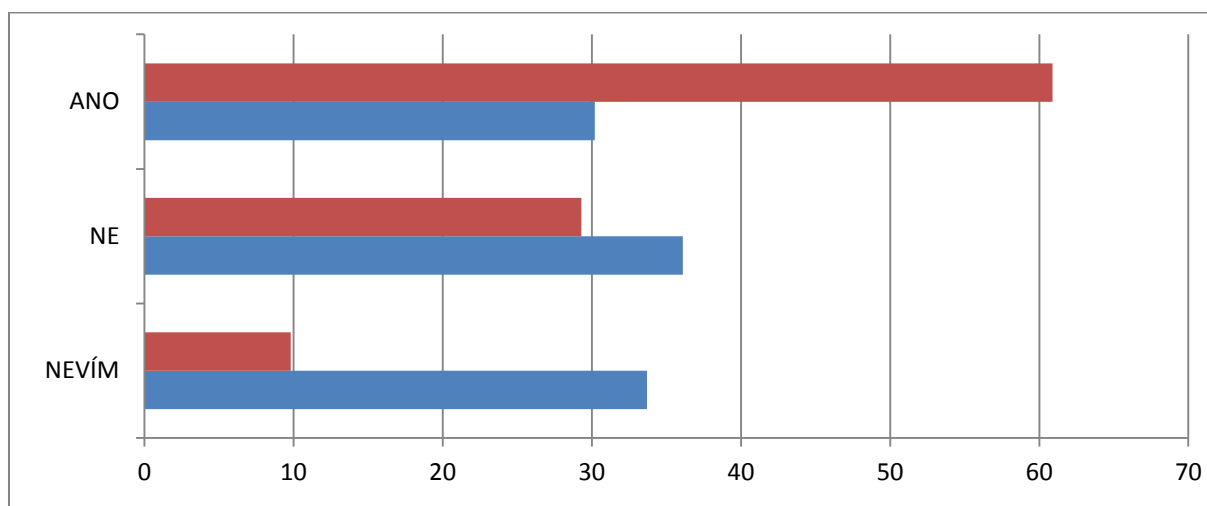
Tabulka 11:

ODPOVĚĎ MUŽI	POČET	PODÍL (%)
ANO	29	33,7
NE	31	36,1
NEVÍM	26	30,2

Tabulka 12:

ODPOVĚĎ ŽENY	POČET	PODÍL (%)
ANO	56	60,9
NE	27	29,3
NEVÍM	9	9,8

Graf 6:

Na otázku, zda dítě trpí stěhováním mezi dvěma domovy při praktikování střídavé péče, odpovědělo 60,9 % žen a 33,7 % mužů ano, kolem 30ti% žen a 36% mužů je opačného názoru a zbylé procento dotázaných neví.

Otázka č. 7: Myslíte si, že střídání dvou základních škol při praktikování střídané péče je pro dítě větší psychickou zátěží, než je „ztráta“ jednoho z rodičů při péči výhradní?

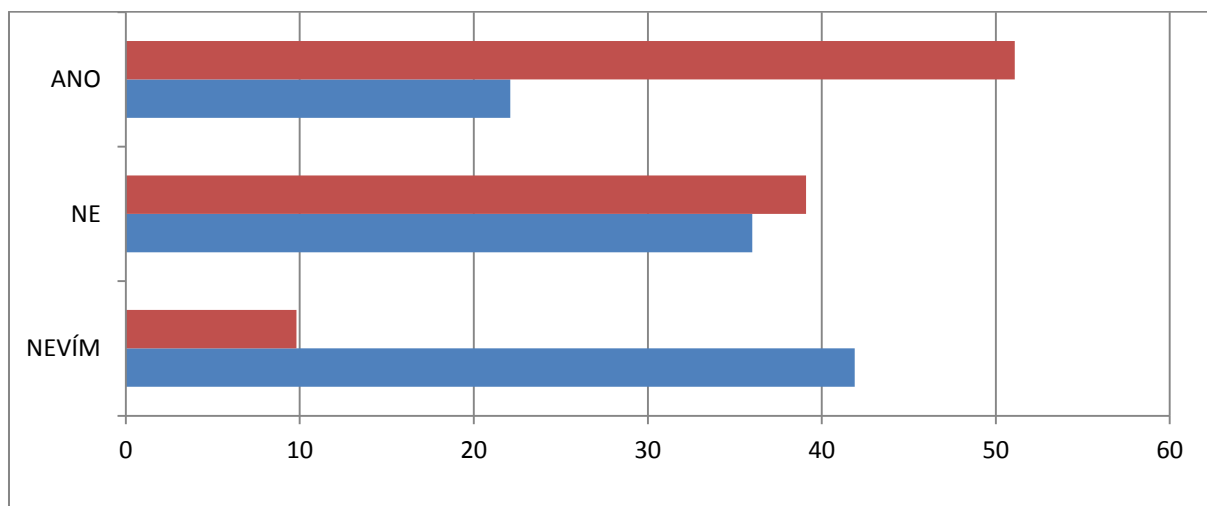
Tabulka 13:

ODPOVĚĎ MUŽI	POČET	PODÍL (%)
ANO	19	22,1
NE	31	36
NEVÍM	36	41,9

Tabulka 14:

ODPOVĚĎ ŽENY	POČET	PODÍL (%)
ANO	47	51,1
NE	36	39,1
NEVÍM	9	9,8

Graf 7:

Na následujícím grafu je vidět, že 22,1 % mužů a 51,1 % žen si myslí, že střídání dvou základních škol při střídané péči „na dálku“ je pro dítě větší zátěží, než je „ztráta jednoho z rodičů. Naopak 36% mužů a 39,1% žen je názoru, že je pro dítě těžší „ztráta“ pravidelného kontaktu s jedním z rodičů. Celkem velké procento mužů (41,9 %) nemá na danou problematiku vyhraněný názor.

Otázka č. 8: Myslíte si, že se střídaná péče setkává s odporem odborníků, zákonodárců a pracovníků orgánu sociálně právní ochrany dětí?

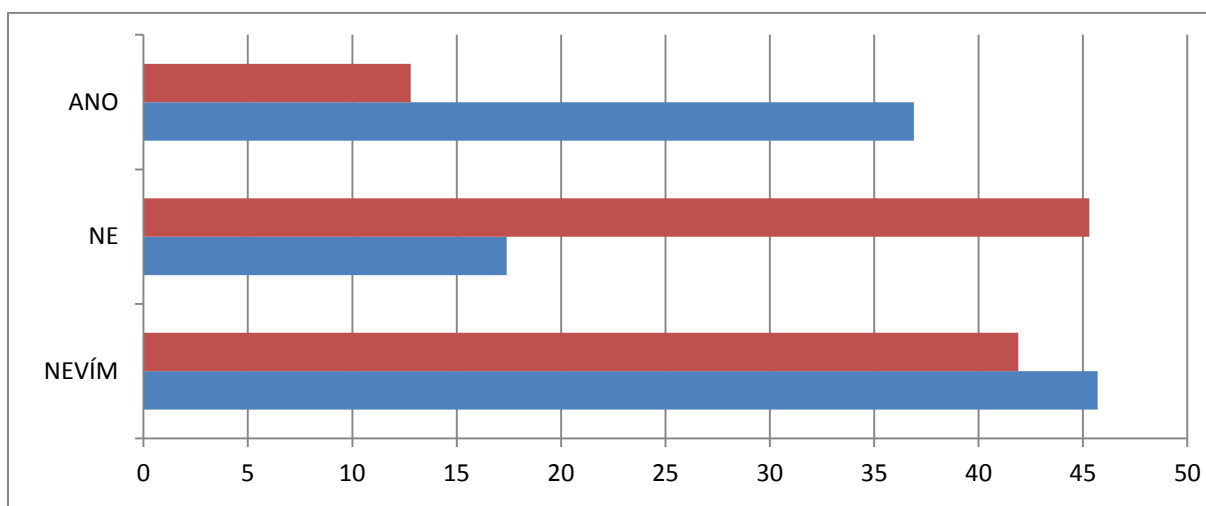
Tabulka 15:

ODPOVĚĎ ŽENY	POČET	PODÍL (%)
ANO	11	12,8
NE	39	45,3
NEVÍM	36	41,9

Tabulka 16:

ODPOVĚĎ MUŽI	POČET	PODÍL (%)
ANO	34	36,9
NE	16	17,4
NEVÍM	42	45,7

Graf 8:

Dle následujícího grafu je patrné, že 12,8 % žen a 36,9 % mužů si myslí, že se střídaná péče setkává s odporem zákonodárců, odborníků a pracovníků OSPOD. Naopak 45,3 % žen

a 17,4 % mužů se domnívá, že tomu tak není. Velké procento mužů a žen na danou otázku nedovedlo odpovědět.

Otázka č. 9: Myslíte si, že tzv. Syndrom zavrženého rodiče (popouzení dítěte jedním rodičem proti druhému) je častější ze strany matky než ze strany otce?

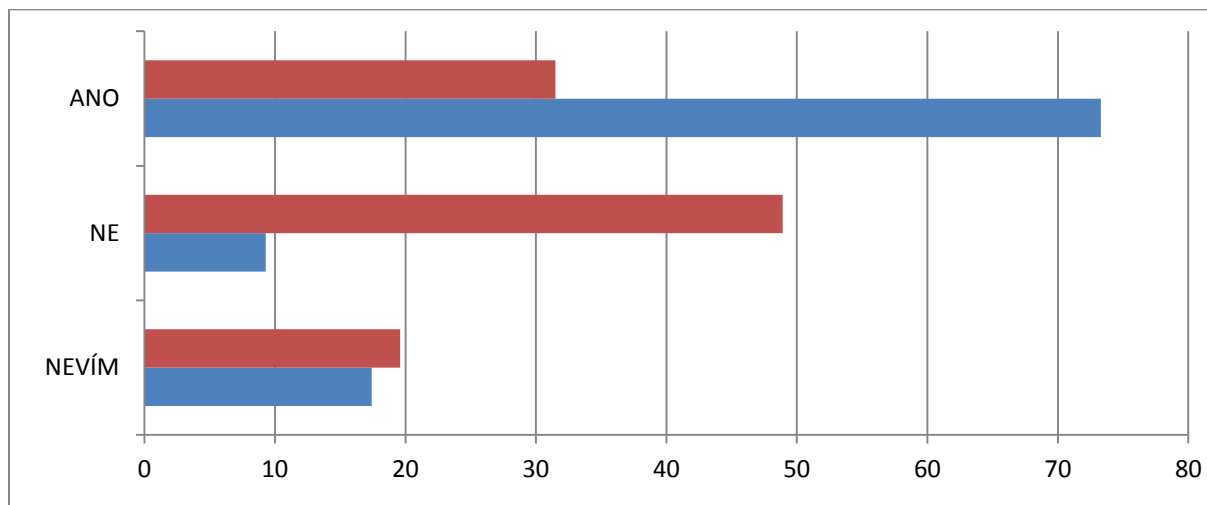
Tabulka 17:

ODPOVĚĎ ŽENY	POČET	PODÍL (%)
ANO	18	19,6
NE	45	48,9
NEVÍM	29	31,5

Tabulka 18:

ODPOVĚĎ MUŽI	POČET	PODÍL (%)
ANO	63	73,3
NE	8	9,3
NEVÍM	15	17,4

Graf 9:

Většina respondentů z řad mužů si myslí, že hlavním aktérem manipulace dítěte proti druhému rodiči je právě žena (73,3 %). Jen malé procento mužů si myslí, že tomu tak není (9,3 %). Naopak 48,9 % žen se domnívá, že tím hlavním protagonistou je právě muž, 19,6 % žen je opačného názoru.

Otázka č. 10: Myslíte si, že hlavním zájmem dítěte je udržení si pravidelného kontaktu a vztahu s oběma rodiči, než potřeba jednoho domova?

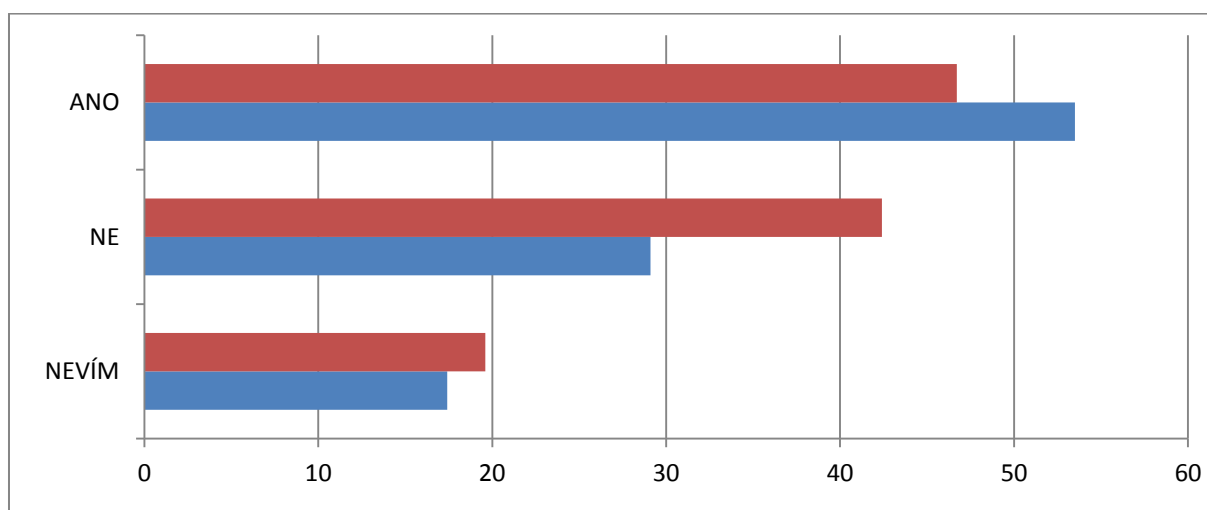
Tabulka 19:

ODPOVĚĎ ŽENY	POČET	PODÍL (%)
ANO	43	46,7
NE	39	42,4
NEVÍM	10	10,9

Tabulka 20:

ODPOVĚĎ MUŽI	POČET	PODÍL (%)
ANO	46	53,5
NE	25	29,1
NEVÍM	15	17,4

Graf 10:

Z uvedených odpovědí vyplývá, že nejednotnost v názorech je patrna hlavně u žen, a to necelých 47 % z nich si myslí, že hlavním zájmem dítěte je udržení si vztahu s oběma rodiči, naopak 42,4% si myslí, že tím hlavním zájmem je potřeba jednoho domova. Muži jsou přesvědčeni, že potřeba jednoho domova je pro děti méně důležitá (29,1%), než je ztráta kontaktu s druhým rodičem (53,5%).

Otázka č. 11: Myslíte si, že rodiče spíše upřednostňují své „zájmy“ před „zájmy“ dítěte?

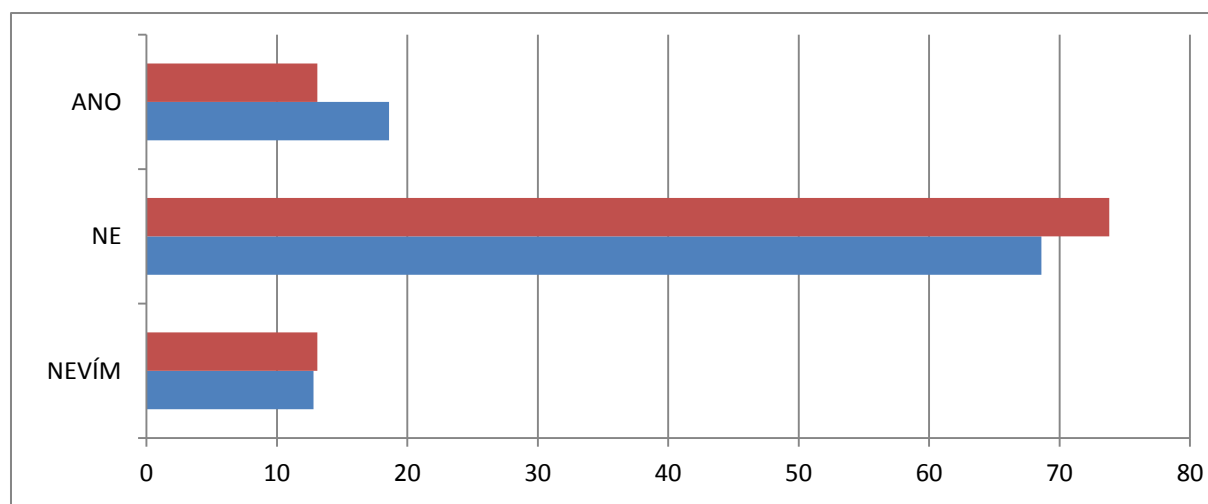
Tabulka 21:

ODPOVĚĎ ŽENY	POČET	PODÍL (%)
ANO	12	13,1
NE	68	73,8
NEVÍM	12	13,1

Tabulka 22:

ODPOVĚĎ MUŽI	POČET	PODÍL (%)
ANO	16	18,6
NE	59	68,6
NEVÍM	11	12,8

Graf 11:

Na otázku „zájmu“ dítěte naprostá většina dotázaných odpověděla, že „zájem“ dítěte je upřednostňován, před „zájmy“ rodičů. (ženy 73,8%, muži 68,6%).

Otázka č. 12: Jste názoru, že si dítě může vytvořit lepší vztah k oběma rodičům při praktikování střídavé péče?

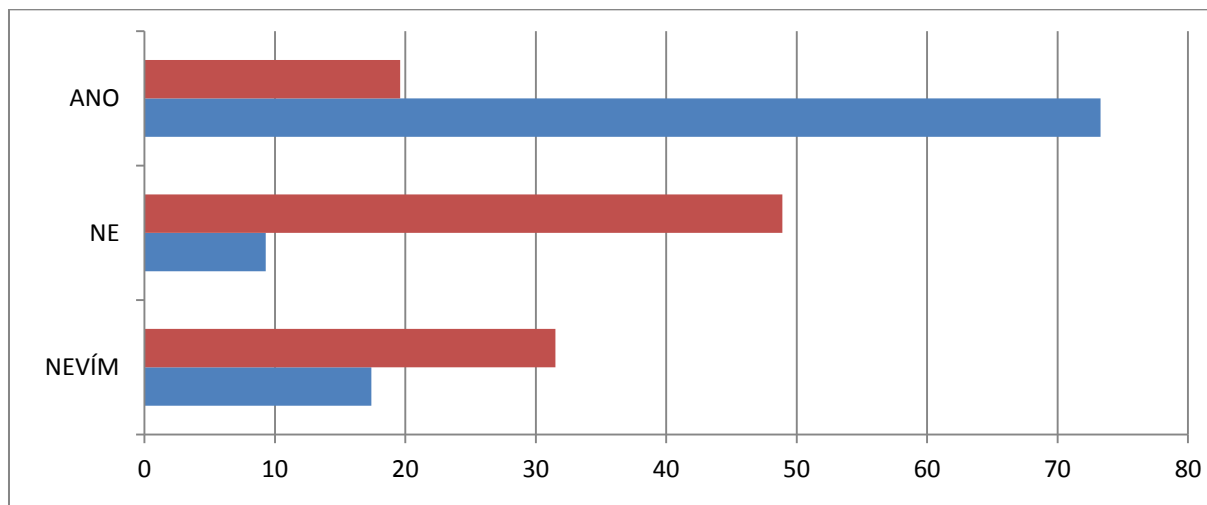
Tabulka 23:

ODPOVĚĎ ŽENY	POČET	PODÍL (%)
ANO	18	19,6
NE	45	48,9
NEVÍM	29	31,5

Tabulka 24:

ODPOVĚĎ MUŽI	POČET	PODÍL (%)
ANO	63	73,3
NE	8	9,3
NEVÍM	15	17,4

Graf 12:

Odpověď na otázku, zda si dítě může vytvořit lepší vztah k oběma rodičům, v případě, že rodiče praktikují společnou výchovu, byla mezi skupinou mužů a žen diametrálně odlišná. Muži se domnívají, že střídavá péče umožňuje dítěti vytvoření si lepšího a intenzivnějšího vztahu k oběma rodičům (73,3%), naopak ženy tento názor zastávají jen v necelých 20 ti %. Skoro polovina žen je názoru opačného.

Otázka č. 13: Myslíte si, že větší vzdálenost mezi bydlišti obou rodičů vylučuje vhodnost aplikování střídavé výchovy?

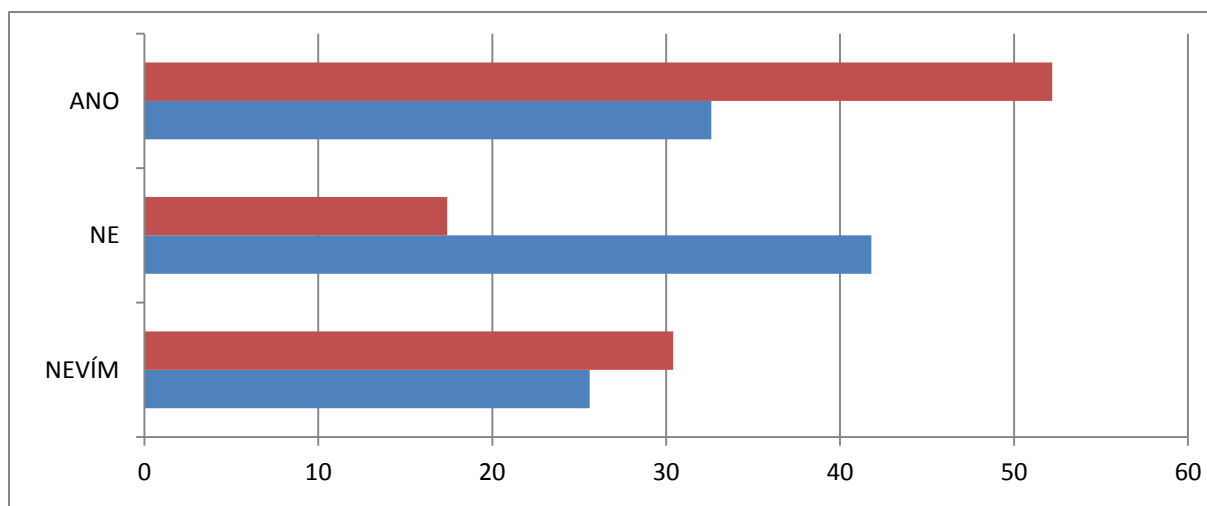
Tabulka 25:

ODPOVĚĎ ŽENY	POČET	PODÍL (%)
ANO	48	52,2
NE	16	17,4
NEVÍM	28	30,4

Tabulka 26:

ODPOVĚĎ MUŽI	POČET	PODÍL (%)
ANO	28	32,6
NE	36	41,8
NEVÍM	22	25,6

Graf 13:

Z uvedených odpovědí je patrné, že vzdálenost mezi bydlišti obou rodičů je z pohledu žen spíše nevhodné pro praktikování střídavé výchovy, a to 52,2%. Celkem nezanedbatelné procento žen (30,4%) však nemá na tuto otázku vyhraněný názor. Více jak 17% z nich se domnívá, že toto není překážkou pro praktikování střídavé výchovy. Naopak mužská část si spíše myslí, že vzdálenost mezi bydlišti nevyklučuje vhodnost aplikování střídavé péče, a to 41,8% oproti 32,6%, kteří jsou názoru opačného. I zde je ovšem vysoké procento respondentů, kteří na danou otázku odpověď neznají (25,6%).

Otázka č. 14: Domníváte se, že dítě, které je schopno formulace vlastního názoru, by mělo mít možnost a právo se před soudem vyjádřit v otázkách, které souvisí s jeho výchovou po rozvodu rodičů?

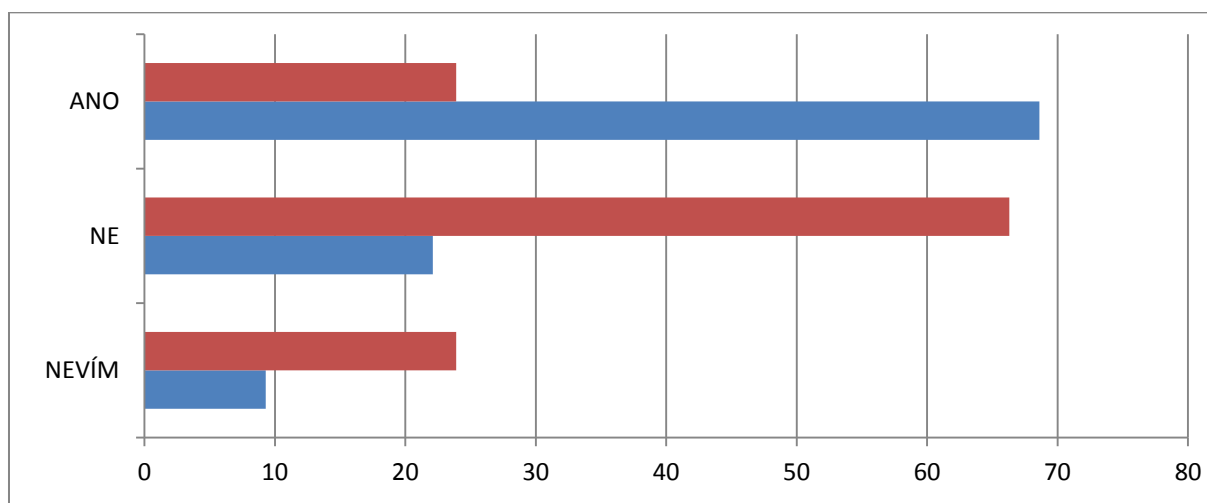
Tabulka 27:

ODPOVĚĎ ŽENY	POČET	PODÍL (%)
ANO	22	23,9
NE	61	66,3
NEVÍM	9	9,8

Tabulka 28:

ODPOVĚĎ MUŽI	POČET	PODÍL (%)
ANO	59	68,6
NE	19	22,1
NEVÍM	8	9,3

Graf 14:

Na otázku, zda je pro porozvodové uspořádání důležitý názor dítěte, se kladně vyjádřilo 68,6% mužů a jen 23,9% žen. Více jak dvě třetiny žen je v zásadě proti slyšení nezletilého před soudem, zároveň se k tomuto názoru přiklání 22,1% mužů.

Otázka č. 15: Myslíte si, že přáním dětí z rozvedených rodin, je mít pravidelný kontakt s oběma rodiči?

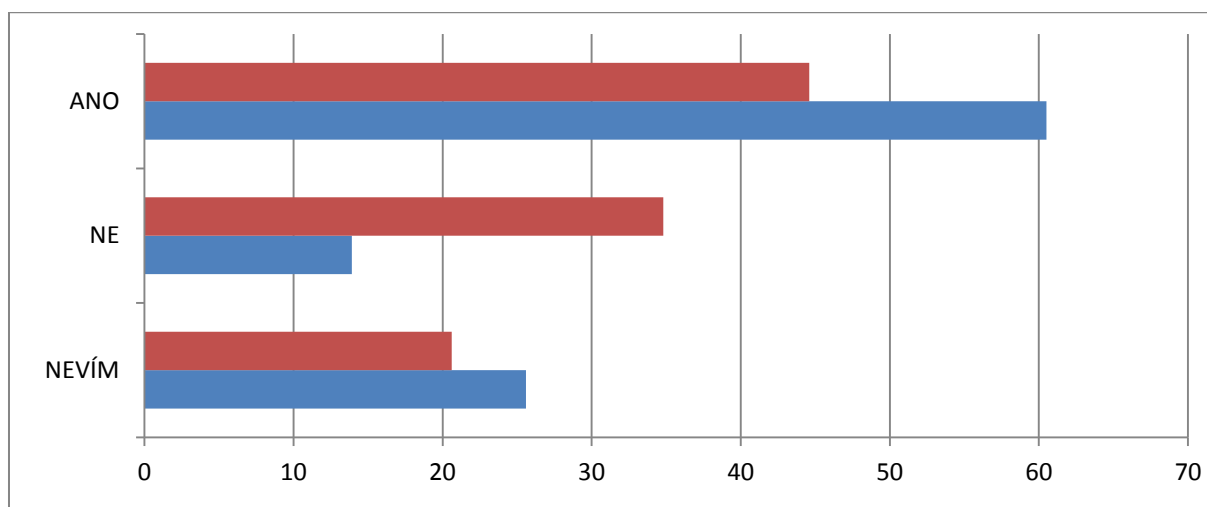
Tabulka 29:

ODPOVĚĎ ŽENY	POČET	PODÍL (%)
ANO	41	44,6
NE	32	34,8
NEVÍM	19	20,6

Tabulka 30:

ODPOVĚĎ MUŽI	POČET	PODÍL (%)
ANO	52	60,5
NE	12	13,9
NEVÍM	22	25,6

Graf 15:

Na otázku, zda je přáním dítěte pravidelný kontakt s oběma rodiči, se vyjádřilo pozitivně 44,6% žen a 60,5% mužů. Ovšem relativně velké procento dotázaných žen, a to 34,8%, se domnívá, že toto není přáním dítěte. Stejného názoru je 13,9% mužů.

Otázka č. 16: V případě řešení otázky porozvodového uspořádání výchovy svého dítěte, byste zvolili, za předpokladu splnění všech zákonných podmínek, dobrovolně střídavou výchovu?

Tabulka 31:

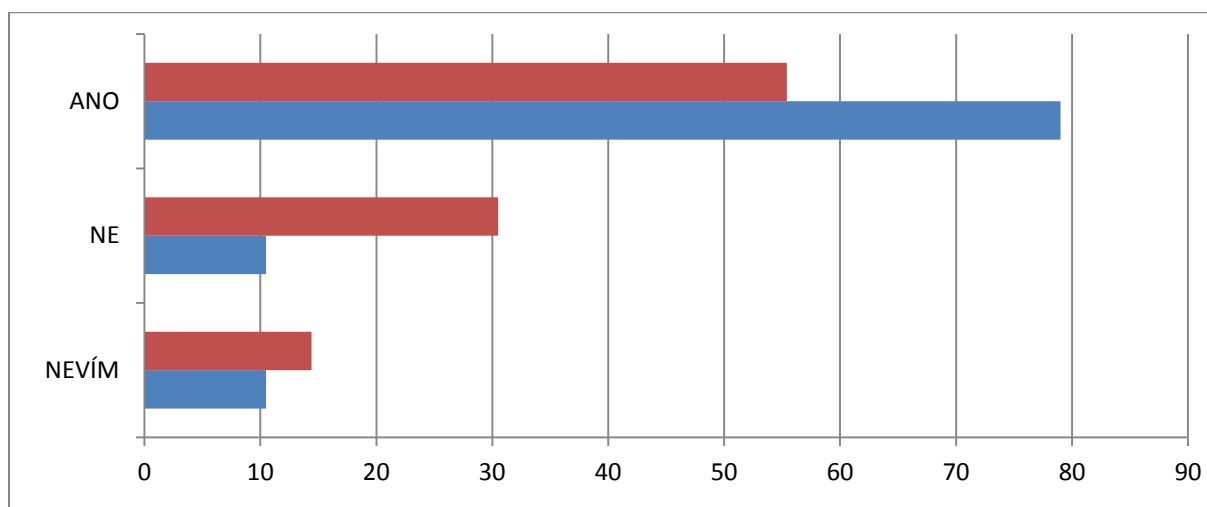
ODPOVĚĎ ŽENY	POČET	PODÍL (%)
ANO	51	55,4
NE	28	30,5
NEVÍM	13	14,1

Tabulka 32:

ODPOVĚĎ MUŽI	POČET	PODÍL (%)
ANO	68	79
NE	9	10,5
NEVÍM	9	10,5

Graf 16:

K dobrovolné volbě střídavé výchovy po rozvodu, by se přikláněla většina dotázaných, a to 55,4% žen a 79% mužů. Jedna třetina oslovených žen a desetina mužů z celkového počtu by byla proti.

Otázka č. 17: Myslíte si, že je střídavá péče vhodnější variantou pro dítě než péče výhradní?

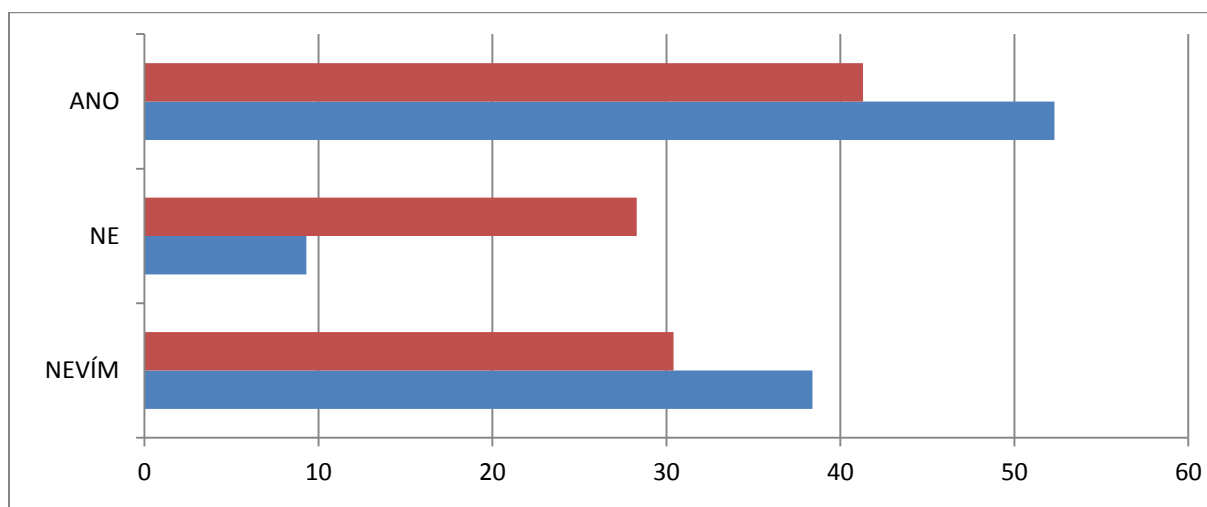
Tabulka 33:

ODPOVĚĎ ŽENY	POČET	PODÍL (%)
ANO	38	41,3
NE	26	28,3
NEVÍM	28	30,4

Tabulka 34:

ODPOVĚĎ MUŽI	POČET	PODÍL (%)
ANO	45	52,3
NE	8	9,3
NEVÍM	33	38,4

Graf 17:

Poslední otázku, zda je střídavá péče tou vhodnější variantou zodpovědělo pozitivně 41,3 % žen a 52,3 % mužů, naopak negativní názor má 28,3 % žen a 9,3 % mužů. Celkem velké procento u obou skupin na danou odpověď nemá ucelený názor, a to u 38,4 % mužů a 30,4 % žen.

3.3 Dílčí závěry

Tvrzení v hypotéze č. 1 „Většina respondentů souhlasí, že dítě, pokud jsou splněny veškeré podmínky, které upravuje Občanský zákoník č. 89/2012Sb. ve znění: „*Jsou-li oba rodiče způsobilí dítě vychovávat a mají-li o výchovu zájem, může soud svěřit dítě do střídavé výchovy obou rodičů, je-li to v zájmu dítěte a budou-li tak lépe zajištěny jeho potřeby,*“ by mělo být svěřeno do střídavé výchovy obou rodičů,“ se **potvrdilo**.

Naprostá většina všech respondentů, a to v 75 ti procentech, souhlasí s tvrzením, že pokud jsou oba rodiče způsobilí vychovávat své dítě, budou tím lépe zajištěny jeho potřeby a bude to především v jeho zájmu, tak by měl soud svěřit dítě do střídavé výchovy obou rodičů. Dalších 21 procent všech respondentů se domnívá, že toto tvrzení je špatné.

Tvrzení v hypotéze č. 2 „Většina respondentů si myslí, že hlavním zájmem dítěte po rozvodu jeho rodičů je, aby dítě neztratilo kontakt ani s jedním z nich a bylo vychováváno oběma rodiči rovnoměrně,“ se **potvrdilo**.

Více jak dvě třetiny dotázaných souhlasí s názorem, že hlavním zájmem dítěte je pravidelný kontakt a pravidelná výchova obou rodičů. Necelá čtvrtina respondentů se domnívá, že hlavní zájem dítěte je jiný. Zbylé procento respondentů nemá ucelený názor.

Tvrzení v hypotéze č. 3 „Většina respondentů si myslí, že nejvhodnějším způsobem, jak zajistit svým dětem tu nejlepší výchovu a péči po rozvodu jejich rodičů, je vzájemná dohoda mezi nimi,“ se **potvrdilo**.

K názoru o vzájemné dohodě a nekonfliktnímu řešení situace po rozvodu se přiklání prakticky všichni respondenti a jen zanedbatelné procento je názoru opačného.

Tvrzení v hypotéze č. 4 „Většina respondentů si myslí, že střídavá výchova je pro dítě nejvhodnější variantou po rozvodu jeho rodičů,“ se **potvrdilo**.

Méně jak polovina dotázaných, necelých 47%, zvolila střídavou výchovu jako vhodnější variantu pro dítě. V zásadě proti bylo zhruba 20% respondentů a více jak třetina všech dotázaných nedovedla s určitostí odpovědět, zda je tato forma výchovy vhodnější či nikoliv. Byť je názor na vhodnost této výchovy většinový, je nutné říci, že velké procento dotázaných lidí stále nemá jasnou představu o tom, zda je tato forma výchovy pro dítě vhodnější.

Celkově lze říci, že cíl výzkumu, zjistit, zda je střídavá výchova obou rodičů po rozvodu pro jejich děti vhodnější variantou, byl dosažen.

4. Studie o střídavé výchově

Studie a veškeré výzkumy, které odkrývají přímé postoje dětí na tento druh porozvodového uspořádání, byly prováděny u rodin, které k takovému rozhodnutí došly samy dohodou, nikoliv soudním rozhodnutím, proti přání jednoho z rodičů.⁵⁴ Donedávna platilo pravidlo, že střídavá péče nemůže být udělena těm rodinám, ve kterých oba rodiče jednotně nesouhlasí s touto formou výchovy. Teprve až v posledních letech se tento názor změnil a soud i přes nesouhlas jednoho z rodičů může svěřit dítě do střídavé výchovy, samozřejmě pokud to je v zájmu dítěte. V samotném zákoně č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník, který nabyl účinnosti k 1. 1. 2014, je stanoveno, že soud může svěřit dítě do výhradní péče, společné, střídavé, popřípadě do péče třetí osoby v případě, že je to v zájmu dítěte. Pouze v případě svěřeni do péče společné je třeba souhlas obou rodičů.⁵⁵

Ze zákona, § 907, odstavec 1, tedy jasně vyplývá, že lze střídavou péčí stanovit i přes nesouhlas jednoho z rodičů, souhlas obou rodičů je nutný pouze v případě společné péče.

Tyto studie tedy neleze použít na rodiny, u kterých byla střídavá péče nařízena či dohoda byla uzavřena přes nesouhlas jednoho z rodičů. „*Je prokázáno, že rodiny s vyšším vzděláním, rodiny, kde byly otcové velice angažováni ve výchově svých dětí před rozvodem a rodiny, které mají nízkou míru porozvodových bojů, jsou pravděpodobně ochotnější zvolit střídavou výchovu*“⁵⁶ než rodiny, které se nedokážou domluvit na péči svých dětí a tyto dohady řeší soud. Tyto faktory mohou a většinou vedou k lepším výsledkům v rodinách, bez ohledu na to, zda byla střídavá péče nařízena či nikoliv.⁵⁷

Na základě další výzkumné studie bylo zjištěno, že děti ve střídavé výchově byly spokojenější a měly výrazně lepší vztah s oběma rodiči, než ve výhradní péči matky.

Samotný pocit ztráty z rozpadu rodiny nebyl tak intenzivní, prožívali uspokojení z hlubšího vztahu s rodiči a po jednom či druhém rodiči se jim nestýskalo tolik, jako by byla

---

⁵⁴ BAKALÁŘ, Eduard, Daniel NOVÁK a Richard Ades WARSHAK. *Slyšení nezletilého dítěte před opatrovnickým soudem: (tři studie problému)*. 1. vyd. Praha: Triton, 2008, s. 29-31.

⁵⁵ CHALUPSKÁ, Lenka. Právní prostor. *Střídavá péče novým standardem v péči o nezletilé?* [online]. 1. 7. 2014 [cit. 2014-11-25]. Dostupné z: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/obcanske-pravo/stridava-pecce-novym-standardem-v-peci-o-nezletile>

⁵⁶ BRAVER, S. L., a O'Connell, D. (1998). *Divorce ddals: Shattering the myths*. New York:Tarcher.

⁵⁷ GUNNOE, M. L. a Braver, S. L. (2001). The effects of joint legal custody on mothers, fathers, and children, controlling for factors that predispose a sole maternal versus joint legal award. *Law a Human Behavior*, 25, 25-43.

ztráta jednoho rodiče při péči výhradní.⁵⁸ Tento postoj ovšem nemusí být jednoznačný pro děti, jejichž rodiče nejsou schopni se o výchově domluvit, zejména pokud je vystavují neustálým a sporům mezi nimi. Zmíněné pozitivní postoje dokazují, že vyrovnaný pobyt v obou domácnostech rodičů, snižuje psychickou zátěž dětí a lépe odpovídá dětským preferencím.⁵⁹

Výsledky studií, které vznikly z názorů vysokoškolských studentů, poukázaly na to, že 70 % respondentů z 820 dotázaných zvolilo střídavou péči jako jednu z nejlepších možností porozvodového uspořádání. Tyto studie poukazovaly na to, že většina respondentů považuje pravidelný styk s oběma rodiči za nejdůležitější prioritu po rozvodu. Většina z dotázaných neměla s tímto uspořádáním žádné zkušenosti, tudíž se jednalo pouze o názor, co by v takovém případě pro ně byla lepší alternativa, ale 93% z nich, kteří si touto formou výchovy prošli, označili tuto možnost za nejlepší.⁶⁰

Další výhodou této péče je možnost dítěte poznat rozdílné vedení domácností. Muži mají odlišný přístup jak ženy a proto je pro dítě pozitivní vidět řešení situace z pohledu obou rodičů. Jiné řešení situace nemusí být vždy špatné řešení.⁶¹

Další studie z řad studentů, kteří žili ve střídavé péči před příchodem na vysokoškolské koleje, vypovídali o menší míře pocitu ze ztráty z rozvodu rodičů než ti studenti, kteří žili ve výhradní péči jednoho z rodičů.⁶²

Názory dětí, o kterých vypovídají další analýzy, jsou prakticky autentické. Většina z dotázaných považují ztrátu kontaktu s druhým rodičem jako největší negativum rozvodu. Tyto výzkumy provedli renomovaní odborníci Hetherington, Wallersteinová a Kelly, Warshak, Santrok aj.⁶³

Podle současných studií daného problému by většina dětí hodnotila střídavou péči jako nejvhodnější variantu výchovy po rozvodu jejich rodičů. „V tomto případě se zdá, že děti vědí,

---

⁵⁸BAKALÁŘ, Eduard, Daniel NOVÁK a Richard Ades WARSHAK. *Slyšení nezletilého dítěte před opatrovnickým soudem: (tři studie problému)*. 1. vyd. Praha: Triton, 2008, s. 29-31.

⁵⁹ BAKALÁŘ, Eduard, Daniel NOVÁK a Richard Ades WARSHAK. *Slyšení nezletilého dítěte před opatrovnickým soudem: (tři studie problému)*. 1. vyd. Praha: Triton, 2008, s. 29-31.

⁶⁰ FABRICIUS, W. V., a Hall, J. A. (2000). Young Adults perspectives on divorce: Living arrangements. *Familyand Conciliation Courts Review*, 38, 446-461.

⁶¹NOVÁK, Tomáš. Střídavá péče o dítě: zájem dítěte především. Vyd. 1. Praha: Portál, 2013, 167 s.

⁶²LAUMANN-Billings, L., a Emery, R. E. (2000). Distress among young adults from divorced families. *Journal of Family Psychology*, 14, 671-687

⁶³BAKALÁŘ, Eduard, Daniel NOVÁK a Richard Ades WARSHAK. *Slyšení nezletilého dítěte před opatrovnickým soudem: (tři studie problému)*. 1. vyd. Praha: Triton, 2008, s. 29-31.

*co je pro ně nejlepší.*⁶⁴ Na druhou stranu je nutno říct, že nelze plošně aplikovat názor dětí, které se vyjádřily pozitivně ve všech výzkumech pro střídavou výchovu, na všechny děti a ve všech případech. Každé dítě se staví jinak k problému spojených s rozvodem jeho blízkých a proto by rozhodování o vhodnosti té či oné péče mělo být hodnoceno individuálně.⁶⁵ Je také možné, že se preference dítěte diametrálně odlišují od názorů, které nám přináší tyto výzkumy. V tomto případě je důležité posouzení daného problému pozorněji, jelikož se daná rodina odlišuje svými postoji od rodin, u kterých byl daný problém zkoumán. V takové situaci, kdy dítě samo vyjádří názor omezit styk s jedním z rodičů, se nabízí tři možnosti řešení problému. Rodič, kterého dítě odmítá je horší, než rodič, kterého děti propagovaly ve zmíněných studiích, ve kterých se dožadovaly bližšího kontaktu s ním. Nebo jsou spory rodičů tak veliké, že je dítě přesvědčeno o tom, že jediným reálným východiskem z dané situace je vyhnout se jednomu z nich popřípadě se u dítěte vytvořilo iracionální, patologické odcizení.⁶⁶

Pokud dítě trpí patologickým odcizením, není vhodné brát ohledy na jeho přání a v takových případech je pro samotné dítě prospěšnější názor dětí, vycházející z empirických studií. Tzn. názor, který vychází z kolektivního hlasu dětí, než individuální názor konkrétního dítěte. Pokud ovšem, je přáním dítěte vyhnout se špatnému, poruchovému rodiči, tak je jeho názor velmi důležitý a ve většině případů opodstatněný. V situaci, kdy se dítě snaží uniknout před konflikty rodičů odloučením od jednoho z nich, je nutné zmírnění sporu a negativní emoce alespoň před dítětem neventilovat.⁶⁷

Z uvedených studií je patrné, že dítě nejlépe prospívá právě ve střídavé výchově. „Prokázáno mnoha výzkumy, nevyvráceno žádným.“⁶⁸

---

⁶⁴BAKALÁŘ, Eduard, Daniel NOVÁK a Richard Ades WARSHAK. *Slyšení nezletilého dítěte před opatrovnickým soudem: (tři studie problému)*. 1. vyd. Praha: Triton, 2008, s. 30.

⁶⁵FABRICIUS, W. V., a Hall, J. A. (2000). Young Adults perspectives on divorce: Living arrangements. *Family and Conciliaion Courts Review*, 38, 446-461.

⁶⁶WARSHAK, R. A. (2002a). *Divorce poison: Protecting the parent-child bond from a vindictive ex*. New York: Reagan Books/HarperCollins/

⁶⁷BAKALÁŘ, Eduard, Daniel NOVÁK a Richard Ades WARSHAK. *Slyšení nezletilého dítěte před opatrovnickým soudem: (tři studie problému)*. 1. vyd. Praha: Triton, 2008, s. 1-39.

⁶⁸NOVÁK, Tomáš. *Střídavá péče o dítě: zájem dítěte především*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2013, s. 109.

5. Závěr

Z průzkumu je zřejmé, že tematika porozvodového uspořádání ve výchově dětí je velmi složitá a setkává se s nejednotností názorů. Přestože se drtivá většina všech respondentů shodla na tom, že by dítě po rozchodu rodičů mělo mít i nadále péči nejenom matky, ale i otce, pravidelný styk a kontakt s nimi, tak na konkrétní otázku, zda je střídavá péče vhodnější alternativou, se již procento kladného názoru výrazně snížilo. Je to způsobeno nejenom rozdílností pohlaví, neznalostí dané tematiky, ale také velkou rozdílností v názorech mezi samotnými odborníky, kteří by nám v těchto situacích měli být schopni pomoci a poradit. Střídavá výchova je v České republice velmi mladá forma výchovy, proto jsou výsledky z ostatních států, kde se tato výchova praktikuje delší dobu, velmi důležité.

Je podstatné si uvědomit, že dítě se těžko vyrovnává s rozchodem svých nejbližších, a proto by veškerá jednání, která tento rozchod doprovází, měla být právě pro děti co možná nejjednodušší a aby tyto podstatné změny ve svém životě pocítily co možná nejméně. Je tedy důležité, aby samotný rozchod proběhl bez větších emocí, s rozumem a hlavně vzájemnou dohodou. Otázka, zda je tato nekonfliktní dohoda nejvhodnější alternativou, byla zodpovězena prakticky jednohlasně. Skoro všichni respondenti se shodli, že je opravdu velmi důležitá vzájemná dohoda mezi rozvádějícími se rodiči a neztěžování již tak složité situace pro ně a pro jejich děti. Zde je dobré si uvědomit to, že samotná ztráta obou rodičů je pro dítě velmi traumatizující, proč jim tedy danou situaci ztěžovat ještě více neustálými boji a hádkami. Již samotné výzkumy, které byly provedeny v zahraničí, poukazují na to, že dítě se snáze vyrovná s rozchodem svých rodičů za předpokladu, že jsou schopni se rozejít bez výraznějších konfliktů a jsou ochotni se na důležitých věcech domluvit. Dítě je pak schopno zvládnout tyto změny bez větších obtíží, než by to bylo za situace vyhrocených bojů mezi jeho rodiči.

Dalším důležitým bodem při řešení dané situace, je nutnost brát ohled na samotné dítě. Veškeré jednání by proto mělo být hlavně v zájmu dítěte. Zkusme si ovšem položit otázku, co je pro mé dítě za této situace to nejdůležitější? Odpůrci této formy výchovy argumentují, že nejdůležitější pro dítě, přesněji zájmem dítěte, je mít jeden domov, jeden pokojíček, jednu postel... Staví na první místo argument, že dítě potřebuje mít pocit vlastního domova. Naopak zastánci, kteří preferují tento druh výchovy, poukazují na to, že největším a hlavním zájmem dítěte je právě výchova obou rodičů. Nastává otázka, která z hypotéz je správná? Na otázku,

zda si respondenti myslí, že hlavním zájmem dítěte je výchova obou rodičů, samozřejmě za splnění určitých podmínek, byla naprostá většina odpovědí ve prospěch této hypotézy. Na druhou stranu na otázku, zda dítě trpí střídáním dvou domovů, byl taktéž zodpovězen ve prospěch tento argument. Zde je patrné, že oba názory, jak zastánců, tak i odpůrců této výchovy jsou opodstatněné. Samozřejmě, že dítě potřebuje nejenom péči a výchovu matky a otce, ale i potřebu mít jeden domov, jeden pokojíček a mít pocit bezpečí. Z uvedených výzkumů je ale zřejmé, že dítě se snáze vyrovná se „ztrátou“ pocitu jednoho domova, než by byla v takovém případě „ztráta“ jednoho z rodičů. Názory většiny dětí, které byly osloveny v různých studiích a výzkumů hovořily jasně, největším negativem rozchodu je právě ztráta jednoho z rodičů nikoliv „ztráta“ domova. Domov dětem nedělá jejich pokojíček, hračky ani potřeba mít jednu postel, ale jejich rodiče, lidé, kteří je mají rádi. Jak již bylo zmíněno, domov dětem dělají jeho lidé.

Další problémy, které mohou nastat, vznikají za situace, kdy se oba rodiče odstěhují daleko od sebe a nemůžou tak zaručit svým dětem navštěvování jedné školy. Střídání dvou základních škol je pro dítě a jeho rodiče složitější hlavně v organizaci celého školního roku, komunikaci mezi sebou a učiteli a samozřejmě zvolení stejných, popřípadě podobných vyučovacích metod. Školský zákon ve své novelizaci i s touto variantou počítá. Je ovšem tato možnost správná? Zde se opět setkáváme s rozporem mezi zastánci a odpůrci této péče. Jedni tvrdí, že střídání dvou škol je pro dítě velká psychická zátěž, druzí argumentují tím, že mnohem větší zátěž pro psychiku dětí je opět „ztráta“ jednoho z rodičů. Pravda bude určitě někde mezi nimi. I odpovědi na základě tohoto průzkumu byly nejednotné. Je patrné, že stejný počet respondentů je názoru, že střídání dvou škol není pro dítě větší psychickou zátěží než ztráta jednoho z rodičů. Ovšem stejný počet si myslí, že tomu tak není. Hlavně je zde patrný podstatný rozdíl v názorech mužské a ženské části respondentů. I mezi odborníky panuje neshoda, zda je pro dítě střídání dvou základních škol a potažmo větší vzdálenost bydlišť mezi oběma rodiči pro dítě menší psychickou zátěží než je opět „ztráta“ jednoho z rodičů. Odpověď není jednoduchá, ovšem tvrzení Ústavního soudu nám dává jasně najevo, že vzdálenost bydlišť nevyklučuje a priori vhodnost střídavé výchovy a také Novela školského zákona, která umožňuje střídání dvou základních škol, vypovídá o tom, že „ztráta“ kontaktu dítěte s jedním rodičem, je pro dítě větší psychickou zátěží, než je střídání dvou škol.

Nelze nikdy s přesností říct, co je pro dítě nejlepší. Každý případ, každé dítě se k danému problému staví jinak. Proto je celkem logické, že se k řešení otázek ohledně výchovy dětí po rozchodu jejich rodičů, se žádá o pomoc odborníků. Jsou to nejenom

odborníci z řad psychologů, lékařů, pracovníků orgánu sociálně právní ochrany dětí (OSPOD), ale v největší míře se nechává rozhodnutí na soudech. I přesto, že se rodiče domluví na výchově svých dětí, je třeba rozhodnutí a stvrzení této dohody soudem. A pokud si soud myslí, že pro dítě není vhodná péče střídavá, tak jakákoliv dohoda pozbývá platnosti, také zde je problém v nejednotnosti v názorech. Přestože náš právní systém jasně stanovuje kritéria pro svěřeni dětí do střídavé péče, tak se přesto setkáváme s negativním postojem k této problematice z řad soudců a odborníků. Ústavní soud České republiky zastává názor, který má i podporu v zákoně, že nelze jednoho z rodičů upřednostňovat před druhým rodičem, jen na základě pohlaví. S tímto názorem se ztotožňuje naprostá většina všech respondentů. Je ovšem nutné si říct, že zde také přetrvává názor, který byl celkem běžný v totalitním systému minulého století, a to, že vhodnějším adeptem pro výchovu dětí je vždy matka. Otázka, zda se střídavá péče setkává s negativním názorem z řad odborníků, zákonodárců a pracovníků OSPOD, se právě na tuto tematiku zaměřuje. Většina z dotázaných si myslí, že toto tvrzení správné není, respektive, že tento názor již vymizel. Ovšem ze statistik a výzkumů vyplývá, že negativní postoj k této formě výchovy stále mezi těmito odborníky převládá. Možná se zde promítá minulost, kdy v naprosté většině případů, bylo dítě svěřeno do výhradní péče matky a bylo automaticky bráno, že matka je v každém případě vhodnějším rodičem. Ovšem názory odborníků hovoří jasně, dítě potřebuje výchovu obou rodičů.

Déle se v rozvodové praxi můžeme setkat s problémem, který celkem často doprovází takové řízení, a to převážně v případech, kdy se rodiče nedokážou domluvit a dohodnou o výchově svých dětí. Tento jev je tzv. Syndrom zavrženého rodiče. Jedná se o popuzování dítěte jedním rodičem, proti rodiči druhému, v horší variantě dokonce vyřizování si účtů mezi rodiči právě skrze své děti. Je zřejmé, že i zde bude převládat nejednotnost v názorech, a to hlavně mezi skupinou mužů a žen. Muži si myslí, že je to právě žena, která začíná boj o své ratolesti právě tímto způsobem, naopak ženy se domnívají, že tím strůjcem je právě muž. Zde je opět důležité, aby se oba rodiče byli schopni domluvit nekonfliktní cestou a takovéto jednání naprosto eliminovali. Z odborných výzkumů je ovšem zřejmé, že hlavním strůjcem tohoto negativního jednání vůči svým dětem je právě žena, která se nedokáže smířit s tím, že by dítě mělo být od ní odloučené. Muži jsou schopni chápat postavení ženy, jako matky, a takovému jednání se převážně vyhýbají.

Velmi důležitou otázkou je, zda rodiče neupřednostňují své zájmy před zájmy svých dětí. Odpovědi na tuto problematiku byly celkem jednoznačné, většina z dotázaných si myslí, že tomu tak není. Ovšem je tento názor respondentů pravdivý? Nejedná se spíše o projevy

alibismu či snaha ukázat se v tom lepším světle? Pokud by tomu tak bylo, proč by více jak dvě třetiny žen a skoro třetina mužů zodpovědělo, že není důležitý názor dětí před soudem? Vždyť je jasně prokazatelné, nejenom z výzkumů, že samotné dítě ví nejlépe, co je pro něj správné. Názor dítěte, které si ho dokáže vytvořit a zformulovat, by měl být v každém případě zohledněn. Úmluva o právech dítěte v článku 12, takové právo přímo stanovuje. Na otázky, které se přímo či nepřímo týkají „zájmu dítěte,“ by mělo být vždy odpovězeno ve prospěch dětí. Je třeba si uvědomit, že rozvod rodičů je právě pro ně tou nejtěžší životní zkušeností a každý z nás, by měl svým jednáním právě dětem danou situaci zjednodušit.

O tom, zda je střídavá péče vhodnější alternativou po rozvodu rodičů, se můžeme setkat s naprostou rozdílností názorů. Také odpovědi z tohoto průzkumu, které se touto problematikou zabývají, jsou nejednotné. Muži se spíše přiklání k tomu, že je tato forma vhodnější, ženy zastávají názor podobný, ovšem v menším měřítku. Další velké procento z obou skupin respondentů jsou názoru opačného a celkem srovnatelné procento nemá ucelený názor. Je ovšem zajímavé, že nadpoloviční většina dotázaných by za předpokladu splnění zákonných podmínek, dobrovolně souhlasila se střídavou výchovou. Na druhou stranu si většina žen myslí, že si dítě nevytvoří lepší vztah k oběma rodičům, při praktikování této formy výchovy. Muži jsou opačného názoru. Zde je patrný naprostý rozdíl v názorech těchto dvou skupin. Odborné výzkumy ovšem ukazují na to, že střídavá péče je pro dítě tou vhodnější variantou. Tuto hypotézu potvrzují prakticky všechny studie a výzkumy a nevyvrací ji žádný.

Ať už jsou důvody rozchodu jakékoliv, je důležité, aby situace, která nastane, byla pro děti co nejjednodušší a aby tyto změny pociťovaly co možná nejméně. Už samotný rozchod dvou milovaných osob je pro ně stresující, proto je důležité, aby netrpěly ještě tím, že se jejich rodiče nedokážou v dané situaci domluvit. Vždy je důležité myslet hlavně na děti, dělat vše pro jejich dobro a v jejich zájmu. Samozřejmě, že zájmem dítěte je mít jeden domov, jednu školu, oba rodiče a pokud tohoto nelze docílit, tak jim nabídnout alespoň vhodný kompromis. Touto možností může být právě střídavá péče. Dítě potřebuje nejenom matku, ale i otce a to je rozhodně ten nejdůležitější argument. Je třeba si uvědomit, že dítě není věc a není něčí majetek, který si kdokoliv může přivlastnit. Je to lidský tvor, kterému odluka od obou rodičů jen ublíží. Rozhodně není dobré, řešit své spory mezi dospělými právě skrze děti, samotné dítě tím trpí podstatně víc, než samotní aktéři sporu. Mějme tedy na paměti, že vzájemná dohoda rodičů pro dobro jejich dětí, by měla být jednou z hlavních priorit.

Samozřejmě si všichni přejeme, abychom tyto otázky nemuseli nikdy řešit, ale pokud nás i přesto život přivede před řešení těchto problémů, nenechme své děti vyrůstat bez jednoho z rodičů. Samotná ztráta kompletní rodiny je pro ně traumatizující, nesnažme se jim to ztížit ještě ztrátou jednoho z rodičů. Dítě potřebuje mámu i tátu.

Seznam použité literatury

- BAKALÁŘ, Eduard, a kol. *Rozvodová tematika a moderní psychologie*. Praha: Karolinum, 2006, ISBN 80-246-1089-2
- BAKALÁŘ, Eduard, Daniel NOVÁK a Richard Ades WARSHAK. *Slyšení nezletilého dítěte před opatrovnickým soudem: (tři studie problému)*. 1. vyd. Praha: Triton, 2008, ISBN 9788073871192.
- BRAVER, S. L., a O'Connell, D. (1998). *Divorced dads: Shattering the myths*. New York: Tarcher.
- ČERNÁ, Marie. *Rozvod, otcové a děti*. Vyd. 1. Praha: Eurolex Bohemia, 2001, 3 p. ISBN 80-864-3211-4.
- FABRICIUS, W. V., a Hall, J. A. (2000). Young Adults perspectives on divorce: Living arrangements. *Family and Conciliation Courts Review*
- FRANCOVÁ, Marie a Jana DVOŘÁKOVÁ ZÁVODSKÁ. *Rozvody, rozchody a zánik partnerství*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, Právní rukověť. ISBN 978-807-3575-861.
- GUNNOE, M. L. a Braver, S. L. (2001). The effects of joint legal custody on mothers, fathers, and children, controlling for factors that predispose a sole maternal versus joint legal award. *Law a Human Behavior*
- LAUMANN-Billings, L., a Emery, R. E. (2000). Distress among young adults from divorced families. *Journal of Family Psychology*
- MATĚJČEK, Zdeněk a Zdeněk DYTRYCH. *Krizové situace v rodině očima dítěte*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2002, Pro rodiče. ISBN 80-247-0332-7.
- NOVÁK, Tomáš. *Střídavá péče o dítě: zájem dítěte především*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2013, ISBN 9788026203421.
- ŠPAŇHELOVÁ, Ilona. Střídavá péče o děti po rozvodu očima psychologa. *Právo a rodina*, 2005, 7(5), s. 1-5. ISSN 1212-866X
- VESELÁ, Renata a Karel SCHELLE. *Rodina a rodinné právo: historie, současnost a perspektivy*. Vyd. 1. Praha: Eurolex Bohemia, 2003, 262 s. ISBN 80-864-3248-3.
- WARSHAK, R. A. (2002a). *Divorce poison: Protecting the parent-child bond from a vindictive ex*. New York: Reagan Books/HarperCollins/
- WARSHAK, Richard Ades. *Revoluce v porozvodové péči o děti*. Vyd. 1. Praha: Portál, 1996, Rádci pro život. ISBN 8071780898.

Internetové zdroje

- HOFFMANNOVÁ, Hana. Šance dětem: Rozvádíme se. Je pro nás střídavá výchova dítěte ideálním řešením?. [online]. 30. 11. 2011, s. 1-16. Dostupné z: <http://www.sancedetem.cz/srv/www/content/pub/cs/clanky/rozvadime-se-je-pro-nas-stridava-vychova-ditete-idealnim-resenim-22.html#co-je-vlastne-stridava-vychova>
- CHALUPSKÁ, Lenka. Právní prostor. *Střídavá péče novým standardem v péči o nezletilé?* [online]. 1. 7. 2014 [cit. 2014-11-25]. Dostupné z: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/obcanske-pravo/stridava-pace-novym-standardem-v-peci-o-nezletile>
- PAVLÁT, Josef. Porozvodové uspořádání: AFTER DIVORCE ARRANGEMENT. *Česká a slovenská psychiatrie* [online]. 2012, č. 2, s. 88-92. DOI: ISSN 1212-0383. Dostupné z: <http://www.cspychiatr.cz/detail.php?stat=787>
- ÚMLUVA O PRÁVECH DÍTĚTE (online) cit. 10. 11. 2014, dostupné na: <http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/umluva-o-pravech-ditete.pdf>
- ÚSTAVNÍ ZÁKON č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku ČR (online) cit. 19. 3. 2014, dostupné na: <http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>
- ZÁKON č. 472/2011 Sb., kterým se mění školský zákon (online) cit. 9. 11. 2014, dostupné z: <http://msmt.cz/dokumenty/zakon-c-472-2011-sb-kterym-se-meni-skolsky-zakon>
- ZÁKON Č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění (online) cit. 9. 11. 2014, dostupné na: http://obcanskyzakonik.justice.cz/fileadmin/NOZ_interaktiv.pdf

Seznam tabulek

Tabulka č. 1, 2:	Odpovědi na otázku číslo 1 provedeného průzkumu	32
Tabulka č. 3, 4:	Odpovědi na otázku číslo 2 provedeného průzkumu	33
Tabulka č. 5, 6:	Odpovědi na otázku číslo 3 provedeného průzkumu	34, 35
Tabulka č. 7, 8:	Odpovědi na otázku číslo 4 provedeného průzkumu	35, 36
Tabulka č. 9, 10:	Odpovědi na otázku číslo 5 provedeného průzkumu	37
Tabulka č. 11, 12:	Odpovědi na otázku číslo 6 provedeného průzkumu	38
Tabulka č. 13, 14:	Odpovědi na otázku číslo 7 provedeného průzkumu	39
Tabulka č. 15, 16:	Odpovědi na otázku číslo 8 provedeného průzkumu	40
Tabulka č. 17, 18:	Odpovědi na otázku číslo 9 provedeného průzkumu	41
Tabulka č. 19, 20:	Odpovědi na otázku číslo 10 provedeného průzkumu	42
Tabulka č. 21, 22:	Odpovědi na otázku číslo 11 provedeného průzkumu	43
Tabulka č. 23, 24:	Odpovědi na otázku číslo 12 provedeného průzkumu	44
Tabulka č. 25, 26:	Odpovědi na otázku číslo 13 provedeného průzkumu	45
Tabulka č. 27, 28:	Odpovědi na otázku číslo 14 provedeného průzkumu	46
Tabulka č. 29, 30:	Odpovědi na otázku číslo 15 provedeného průzkumu	47
Tabulka č. 31, 32:	Odpovědi na otázku číslo 16 provedeného průzkumu	48
Tabulka č. 33, 34:	Odpovědi na otázku číslo 17 provedeného průzkumu	49

Seznam grafů

Graf č. 1	Odpovědi na otázku č. 1	33
Graf č. 2	Odpovědi na otázku č. 2	34
Graf č. 3	Odpovědi na otázku č. 3	35
Graf č. 4	Odpovědi na otázku č. 4	36
Graf č. 5	Odpovědi na otázku č. 5	37
Graf č. 6	Odpovědi na otázku č. 6	38
Graf č. 7	Odpovědi na otázku č. 7	39
Graf č. 8	Odpovědi na otázku č. 8	40
Graf č. 9	Odpovědi na otázku č. 9	41
Graf č. 10	Odpovědi na otázku č. 10	42
Graf č. 11	Odpovědi na otázku č. 11	43
Graf č. 12	Odpovědi na otázku č. 12	44
Graf č. 13	Odpovědi na otázku č. 13	45
Graf č. 14	Odpovědi na otázku č. 14	47
Graf č. 15	Odpovědi na otázku č. 15	48
Graf č. 16	Odpovědi na otázku č. 16	49
Graf č. 17	Odpovědi na otázku č. 17	50

Seznam příloh

Anketa

Prosím o vyplnění krátké, anonymní ankety na téma střídavé péče pro studijní potřeby. Označte křížkem Vámi zvolenou odpověď:

MUŽ		ŽENA	
-----	--	------	--

Otázka č. 1: Souhlasíte s tvrzením, že pokud jsou oba rodiče způsobilí vychovávat dítě, mají o jeho výchovu zájem, budou tím lépe zajištěny jeho potřeby a bude to především v zájmu dítěte, pak by měl soud svěřit dítě do střídavé výchovy obou rodičů?

ANO		NE		NEVÍM	
-----	--	----	--	-------	--

Otázka č. 2: Myslíte si, že hlavním zájmem dítěte po rozvodu jeho rodičů je, aby s nimi neztratilo kontakt a zároveň mělo pravidelnou výchovu jak matky, tak i otce?

ANO		NE		NEVÍM	
-----	--	----	--	-------	--

Otázka č. 3: Myslíte si, že vzájemná dohoda rodičů o výchově svých dětí po rozvodu je tou nejvhodnější alternativou pro nekonfliktní řešení dané situace?

ANO		NE		NEVÍM	
-----	--	----	--	-------	--

Otázka č. 4: Myslíte si, že je toto tvrzení pravdivé? *"Stále přetrvává v té soudní judikatuře taková pověra, že tím vhodnějším a lepším pro výchovu, zejména dětí útlého věku, je zásadně matka."* (Pavel Rychetský, předseda Ústavního soudu ČR)

ANO		NE		NEVÍM	
-----	--	----	--	-------	--

Otázka č. 5: Myslíte si, že tvrzení Ústavního soudu české republiky: *„Oba rodiče mají stejná rodičovská práva, jsou si rovni. Není možné jednoho z nich, dokonce jenom kvůli pohlaví, preferovat,“* je správné?

ANO		NE		NEVÍM	
-----	--	----	--	-------	--

Otázka č. 6: Myslíte si, že dítě při střídavé výchově trpí stěhováním mezi dvěma domovy?

ANO		NE		NEVÍM	
-----	--	----	--	-------	--

Otázka č. 7: Myslíte si, že střídání dvou základních škol při praktikování střídavé péče je pro dítě větší psychickou zátěží, než je „ztráta“ jednoho z rodičů při péči výhradní?

ANO		NE		NEVÍM	
-----	--	----	--	-------	--

Otázka č. 8: Myslíte si, že se Střídavá péče setkává s odporem odborníků, zákonodárců a pracovníků orgánu sociálně právní ochrany dětí?

ANO		NE		NEVÍM	
-----	--	----	--	-------	--

Otázka č. 9: Myslíte si, že tzv. Syndrom zavrženého rodiče (popouzení dítěte jedním rodičem proti druhému) je častější ze strany matky než ze strany otce?

ANO		NE		NEVÍM	
-----	--	----	--	-------	--

Otázka č. 10: Myslíte si, že hlavním zájmem dítěte je udržení si pravidelného kontaktu a vztahu s oběma rodiči, než potřeba jednoho domova?

ANO		NE		NEVÍM	
-----	--	----	--	-------	--

Otázka č. 11: Myslíte si, že rodiče spíše upřednostňují své „zájmy“ před „zájmy“ dítěte?

ANO		NE		NEVÍM	
-----	--	----	--	-------	--

Otázka č. 12: Jste názoru, že si dítě může vytvořit lepší vztah k oběma rodičům při praktikování střídavé péče?

ANO		NE		NEVÍM	
-----	--	----	--	-------	--

Otázka č. 13: Myslíte si, že větší vzdálenost mezi bydlišti obou rodičů vylučuje vhodnost aplikování střídavé výchovy?

ANO		NE		NEVÍM	
-----	--	----	--	-------	--

Otázka č. 14: Domníváte se, že dítě, které je schopno formulace vlastního názoru, by mělo mít možnost a právo se před soudem vyjádřit v otázkách, které souvisí s jeho výchovou po rozvodu rodičů?

ANO		NE		NEVÍM	
-----	--	----	--	-------	--

Otázka č. 15: Myslíte si, že přáním dětí z rozvedených rodin, je mít pravidelný kontakt s oběma rodiči?

ANO		NE		NEVÍM	
-----	--	----	--	-------	--

Otázka č. 16: V případě řešení otázky porozvodového uspořádání výchovy svého dítěte, byste zvolili, za předpokladu splnění všech zákonných podmínek, dobrovolně střídavou výchovu?

ANO		NE		NEVÍM	
-----	--	----	--	-------	--

Otázka č. 17: Myslíte si, že je střídavá péče tou vhodnější variantou pro dítě než péče výhradní?

ANO		NE		NEVÍM	
-----	--	----	--	-------	--

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Zbyněk Žák

Obor: Speciální pedagogika - vychovatelství

Forma studia: kombinovaná

Název práce: Porozvodové uspořádání výchovy dětí – Střídavá péče

Rok: 2015

Počet stran: 66

Celkový počet stran příloh: 2

Počet titulů literatury a pramenů: 14

Počet internetových zdrojů: 7

Vedoucí práce: JUDr. Lenka Papíková